

45193

The image shows the front cover of an antique book. The spine, on the left, is bound in worn, reddish-brown leather with visible stitching. The main cover is decorated with marbled paper featuring a dense, dark pattern of black and brown spots on a tan background. A rectangular, cream-colored paper label is affixed to the upper left corner of the cover, containing the number '45193' printed in a simple, black, sans-serif font. The label is framed by a thin, double-lined blue border. The book shows signs of age, with some scuffing and wear on the edges and spine.

57.

57

57

Litalnica v Spodnj. Sio^uki.

Litalnica.

Spodnji Sio^uki

Soll Haben

Čestobrica Liski
3012

BOG

čuje nad

PRAVIČNIMI.

Poleg

Nemškiga od H. Šmida.

V' ZELOVZI.

Natisnil ino na prodaj imá Janez Leon.

1849.

45193

030051422

JAKOB IN MARIA, njegova hči.

V Doba, grafskim mesticu je pred kakimi sto leti živel Jakob Rode, učen in pravičen mož. Jakob, še otrok, je v Dob prišel se vertuarije naučit. Dobro serce, ročnost ki je jo Jakob per vsaki u opravila razodel, ino njegov perljuden obraz so ga grofu priporočili. Neki majhini opravki so bili Jakobu zročeni; in kedar je grof v ptuje dežele šel, je Jakoba z seboj vzel. Per tem potovanju si je Jakob svoj um razjasnoval; svoje besede je ogladil in svoje zadržanje otesal. In kar še več velja, Jakob svojiga čistiga in pobožniga serca ni popačil po svetu. Take čednosti so grofu dopadle, ino de bi Jakobovo službo poplačal, ma grof ponudi varstvo poslopja, ki ga je v velikim mestu imel. Pa Jakoba je pokojno življenje na deželi bolj veselilo. Zatorej je grofa prosil, de ma je neko kmetijo, ki je ravno prazna bila, v najem (štant) dal. Dobrotlivi grof mu ni le kmetije brez davka v živež perпусти; ampak ma je vsako leto toliko žita in lesa perložil, kolikor bi ga Jakob v svojim gospodarstvu potreboval. Zdaj si je Jakob pošteno deklico iz Doba v zakon vzel ino je z njo na kmetiji živel. Snažno pohištvo ino lep, velik vert sta imela. Na polovici verta jo stalo sadno drevje, na polovici je pa sočivje rastlo.

Več let je Jakob z svojo ženo, ktere nikdar dovolj hvaliti ni mogel, v srečnim zakonu živel. Alj nevsmljena smert mu je ženo vzela, in Jakob je grozno žaloval. Zvesti mož se je naglo postaral in lasje so mu sivi postali. Od otrok mu je le petletna hči per življenju ostala, ktera je zdej njegovo edino veselje na svetu. Hčer so po materi Mario imenovali, in bila je materi v vsem podobna. Bila je lep otrok; in veči ko je rasla, bolj je ljudem dopadla zavolj svoje pobožnosti, nedolžnosti, ponižnosti, in miloserčnosti. Tako prejazno je vsakiga pogledala, de se mu je zdelo, de ga nebeški angel gleda. Komej petnajst let stara, je ona majhino kmetijo prav ročno oskerbovala. V jispi nisi najdel prahka, v kuhni nobene nesnažne skledice. Vse se je svetilo, kakor bi bilo novo! vse si vidil lepo vredeno in oskerbleno. Tudi očetu je na vertu pridno pomagala, ino v očetovi družbi ji je nar bolj dopadlo. Zakaj oče je vedno kaj veseliga ino naukapolniga perpovedoval in tako delo pošlajša'.

Maria je med zelši ino rožcami zrastle, in vert je bil njeni svet: torej se je od nekdej lepša cvetlice veselila. Vsako leto je oče vkazal nekaj semenov, čebulov in grebenic, ki jih Maria še ni poznala, iz velkiga mesta pernesti, ino je Marii dopustil, z njimi grede obsaditi. To delo je Marii grozno dopadlo. Marljivo je oskebovala mlade rastline, pazno je ogledovala vsako neznano popiko, in je vganjala, kakšina cvetlica bo iz nje zrastle. Komej je dočakala, de je popika počila, ino se je grozno veselila, oko je dočakano cvetlico vidila. Leto je nedolžno veselje, je djal oče, in se je posmejal, kedar je svojo hči pogledal. Marsikdo raztroši več gol-

dnarjev za zlato in svilo (žido), kakor dam jez krajcerjev za cvetlično seme; vender ima moja hči veči veselje, kakor pa uniga. — V resnici je Marii vsak mesec, clo vsak teden novo veselje rastlo. Polna radosti je včasih rekla: Tudi paradiz ni mogel lepši biti, kakor je naš vert! Nobeden ni šel memo verta, ki bi ne bil malo postal in lepih cvetlic hvalil. Sosedovi otroci so vedno skoz spletenico gledali, ino Maria jim je pogosto cvetlic delila.

Ne le veselja, tudi podučjenja je oče svoji hčeri v cvetlicah perpravil. Učil je jo spoznati božjo modrost, dobroto in vsigamogočnost v lepoti cvetlic, v njih mnogoterih podobah, v čisti bojarii (farbarii), v pravi permeri, v dobrih duhu. Jakob je bil navajen ob jutreni zarii moliti, zatorej je poprej vstal, kakor je bilo delo za začeti. Vedel je, de človek malo velja, ki ne ve kako uro, alj saj pol ure delu odtergati, jo Bogu darovati ino svojimu nebeškemu poklicu v nji živeti. Spomlad in poletu je oče Jakob tudi Mario zbudil in z seboj na vert peljal, kjer sta podnobne pevce poslušala, blisketeče cvetlice po vertu, in blagosloveno polje v žarkih zjutreniga sonca gledala. Tukaj je oče Marii od Boga perpovedoval, ki je ljubo sonce stvaril, ki nam roso in dež daje, ptiče pod nebam živi, in cvetlice lepo oblaci. Učil je jo poznati Boga, našiga ljubezniviga Očeta, ki se je nam po svojim edinim sinu še dobrotljivši razodel, kakor po svojim vsigamogočnim stvarjenju. Tukaj je jo moliti vabil in sam je z njo molil iz globočine serca. V letih urah je oče otroško pobožnost v Marijno serce zasajal.

V cvetlicah, ki so Marii nar bolj dopadle, je ji oče

lepoto deviških čednost razlagal. Kedar mu je spomlad prvo vijolco pernesla, ji je oče rekel: Ljuba Maria! vijolca naj te ponižnost, vzaderžnost ino dobrotljivost na skrivnim uči. Zakaj vijolca ima prijetno barjo pohlevnosti, ona nar lepši cveti na skrivnim, ino pod listam skrita razšira dišavo po zraku. Tudi ti, ljuba Maria! bodi enaka vijolci ino zaverzi pisano, gizdavno obleko; delaj dobro na skrivnim, dokler te Bog na svetu pusti.

Rožice in limbarji (lilje) so cveteli, in oče je Mario k lepim limbarju peljal, na katerim se je rosna kaplica v jutrenim soncu blisketala. Glej ljuba hči! podoba nedolžnosti. Kako je vender lepa, bistra in snažna! Nar lepši platno naj se skrije pred njo! Enaka je belimu snegu. Blagor devici, ktere serce je tako čisto pred Bogam! Vedi pa tudi, de se bela obleka nar ložej umaže. Limbarski list je vmadežvan, ako ga kdo terdo prime. Tudi beseda ino clo misel lahko nedolžnost oskruni. — In rožica naj ti bo, ljuba Maria! izgled sramožljivosti! Barja rudečice je lepši kakor barja rožice. Blagor devici, ktera se sramuje gerdih kvant poslušati! Rudečica, ki ji lice kuha, jo greha obvarje. Lica, kterih je rado sram, dolgo lepe in rudeče ostanejo: lica, ktere ne poznajo več sramote, bodo kmalo blede in rumene, ino skorej jih bodo červi glodali. — Oče je nekaj limbarjev ino rožic natergal, jih skupej zvezal in Marii podal rekoč: Limbarji in rožice se lepo vzamejo v povojaku (pušelcu), ino so sestre: tako ste tudi nedolžnost in sramožljivost dvojke. Nobene ne najdeš same. Resnično je Bog nedolžnost sramožljivosti, uno čujočo sestro perdružil. Bodi sramožljiva, ljuba hči! ino ti osta-

neš nedolžna. Ohrani čisto serce, enako čistinu limbarju, in tvoje lica bodo rožici enake.

Majhen jablan, komej veči kakor roža, je v okrogli gredišici stal, ino je vert posebno lepšal. Oče ga je bil tisti dan vsadil, ki je Maria rojena bila. Leta ja b'lanček je vsako leto lepe rumene ino rudeče jabelka rodi'. Neko leto je posebno lepo cvetel, ino je bil z cvetjem obsut. Sleherni dan ga je Maria ogledovala. „Kako lepo je vender bel in rudeč! Cel jablan se mi lep povojak (pušele) zdi.“ Kedar pa Maria zjutro zgodaj pride, zagleda slano na cvetju ino še pred poldnevam je bil jablan rumenkast ino vmazan, in cvetje se mu je kerčilo. Maria to viditi joka. Zdaj pravi oče. Ravno tako popari grešna slast cvetje mladosti. Hči, vari se zapeljivca! Glej, tudi tebi se lahko taka primeri! Veselo upanje, ki ga nad teboj imam, lahko zgine, ne le za leto, ampak za večno življenje. O, še britkejši bi jez jokal, kakor ti zdaj jokaš! Ne vesele ure lj imel več v življenju, ino z solznimi očmi bi se jez v jamo pogreznil. Oče je imel tudi zdaj solzne oči, in Maria je bila vsa ginena per letih besedah.

V varstvu modriga in ljubeznjiviga očeta je Maria rastle med cveticami verta; je cvetela kakor roža; je bila čista kakor limbar, pohlevna kakor vijolca ino je obetala sad, kakor jablan v nar lepšim cvetju. Ako se je ravno Jakob posnechoval, kedar koli je svoj ljubi vert ino sad svojiga potu pogledal: vender se je prav serčno le takrat veselil, kedar si je dober sad mislil, kteriga je lepo rejena hči obetala.

Maria v grofovskim gradu.

Neko spomladno jutro je šla Maria v bližen gojzd verbja in lešovja narezat, iz katerih je oče, kedar na vertu nič opraviti ni bilo, fletne jerbaščke spletal. Per ti priložnosti je Maria perve cvetičice našla. Natargala si jih je, ino si je dva povojaka naredila, eniga za očeta, drugiga za sebe. Kedar je po stezi čez travnik domu šla, jo srečate Dobska grofnja, in njena hči Malika. Navadno je grofnja v velikim mestu živela, ino pred nekmi dni na svoj Dobski grad prišla.

Kedar Maria belo oblečene gospodične sreča, se ji ma ogne in zraven pota ponižno postoji. Kaj, ali že spomladne rožice cveté? se je mlada grofnja začudila. Maria nji in njeni materi povojak ponudi. Veselo ste vzele grofnje povojaka, ino mati je rudečo svilno mošnjo odperla Mario darovat.

Maria se lepo zahvali in pravi: Visoka gospa, dovolite borni deklici veselje, svoji gospej, od ktere je toliko dobriga prijela, brez plačila postreči.

Gospa se prijazno nasmeje in reče: Maria naj večkrat Maliki spomladnih cvetlic prinese! Maria jih je tedaj svako jutro prinesla, in je tako dan na dan v grad prišla. Marijna umnost, nje veselnost, ponižnost in odkritoserčno obnašanje je Maliki od dne do dne bolj dopadlo. Dostikrat je Maria h Maliki prišla, akoravno so spomladanske cvetlice že zdavnej odcvetele. Mlada grofnja je očitno pokazala, de ima rada Mario per sebi, in de jo bo v svojo službo vzela.

Malkini rojstvgod se je bližal, in Maria ni pozabila

kak majhen, kmetijsk dar perpraviti. Povojak cvetlic je ji že dostikrat dala; zdaj je bilo treba kaj drugiga omisliti. Marijni oče je pretečeno zimo neke prav lepe jerbasčke za gospe spletel. Nar lepši jerbasček je oče Marii daroval. Tega je on napravil po novim narisu, ki ga je iz mesta dobil. Ta jerbasček z cvetlicami napolniti ino Maliki k godu dariti je Maria sklenila. Oče, ki mu je leta sklep razodela je jo v njem poterdil, ino je v jerbasček Malkino ime in gerb (vapen) umetno vpletel.

Kedar je napočil dan Malkinga godu, je Maria nar lepših rož, limbarjev, nagelnov (klinčkov) ino drugih cvetlic v mnogoterih bojah (farbah) nabrala ino v jerbasček fletno položila. Strani jerbasčka je Maria olepšala z mladikami in maham; Malkino ime pa je venic iz pomnenk obdal. Clo očetu je ovencani jerbasček dopadel. Pohvalil je Mario, de si je kaj lepiga domislila, in kedar je Maria jerbasček vzdignila, ga v grad nest je ji oče pomignil, naj malo počaka, dokler se ga on dobro ne nagleda.

Kedar Maria z jerbasčkam pred grofajo Maliko pride, ji preserčno voši, de bi ji Bog svojo gnado, dolgo in veselo življenje daroval. Tudi prosi Maria, de bi ji Malika svoje ljubeznjive pomoči ne odtegnila, ampak po materno jo imela. Zdaj grofaji jerbasček v vezilo ponižno ponudi. Maliki je jerbasček grozno dopadil. Ogledovala ga je od vseh strani, je zdaj cvetlice, zdaj lepo zdelanje jerbasčka hvalila. Po tem reče Malika: Ljuba Maria, ti si ves vert požela mene z cvetlicami zveseliti. Nisim vedla, de tvoj oče kaj takiga činiti zna. Pojdi z menoj k materi!

Malika prime Marijno roko, in jo pelja gor po stopnjeh

(š'engah) v jispo svoje matere. „Glejte mati, kakšino vezilo mi je Maria pernesla!“ Tudi grofnii materi je jerbasček dopadel. Lep je, pravi grofaja, ino jez ga bom zrisati vkazala. Očitno kaže, de ima Maria hvaležno sercè in de ve, kaj se spodobi.

Maria, tukaj počaki! — Malika pojdi z menoj! V zdravni jispi vpraša mati Maliko, kako de bi Mario darovale. Malika meni, de rudečopisana janka, ktera je Maliki prekratka, bi Marii se primerila. Morebiti se pa vam, mati! darilo predrago zdi?

Nikdar ne, odgovori grofaja; ako hočeve Marii kaj dati, ji morave takiga dati, kar ji hasne. Stori, kakor si rekla in okinčaj mlado vertnarico!

Nazaj k Marii grelé, pravi grofaja: Zlaj pa pojte in cvetlicam vode dajte, de ne zvenejo. Hočem jih per kosilu na mizi imeti, de jih bojo gospodje in gospe gledali, ki sim jih danes povabila.

Malika pelja Mario v svojo jispo, ja vkaže' hišni deklici, rudečo pisano janko pernesti. Hišna se čudi in vpraša: Grofnja Malika, ali bote danes leto janko oblekli? Jez ne, ampak Marii jo bom darovala. — Naj! se čudi hišna; ali so milostljiva grofnja dovolili? — Le janko pernesi, zopet Malika reče, ino ne skerbi za to, kar ni tvoje opravilo!

Hišna se je ročno zasukala, de bi ji Malika ne vidila nejevolnosti v obrazu. Od jeze je bila rudeča ko rak. Malkine janke je iz omare potegnila ino rekla: Stergalo bi jih na cunje, ako bi smela! Naj bi jo pes odnesel, to gerdo vertnarico! Vgodnost moje grofnje mi je že vkradla, ino zdaj mi tudi leto janko vkrade. Prav za prav ponošene jenke meni slšijo. Oči bi ji rada spraskala, ti perliznici. —

Kedar se hišna k Maliki poverne, je vender jezo zakrila, se perjazno posmehovala in janko izročila.

Malika janko deržaje Mario nagovori: Ljuba Maria! Res je, de so mi danes drugi bogatejši darila dajali, kakor sim ga od tebe prijela. Vender tvoje mi je narljubši. Cvetlice v janki niso tako lepe, kakor v jerbasčku; pa iz ljubezni do mene, janke ne boš zaverгла. Jo nosi in se mene spomni. Svojiga očetu lepo pozdravi kedar domu prideš! Maria je janko vzela, je mladi grofni rok poljubila in domu šla.

Nevošljivost, jeza in togota so hišno kuhale. Simtertje se je po jispi sukala in reči premetavala. Kaj ti je? jo popraša Malika; meni se zdi, de si nejevolna. To bi bilo gerdo, odgovori hišna, ako bi jez bila nejevolna, kedar ste vi tako dobrotljivi. Pametno govoriš, pravi Malika. Glej, de se boš tudi pametno obnašala!

Vesela Maria domu perskaklja in očetu lepo janko pokaže. Alj modri vč se ni posebno veselil darila. Z sivo glavo je migal, in djal: Ljubši bi mi bilo, ako bi ti ne bila nesla jerbasčka v grad. Darilo naše milostljive gospe brez visoko spoštujem, pa se bojim, de bi nam kdo ne bil nevošljiv, še bolj se pojim, de bi tebe janka ne spačila. Dobro pazi, ljuba Maria! de se nikdar ne zgodi, česar se bojim. Pohlevnost in naravnost sta gorsji obleka deklice, kakor najdrajši janka.

Vkraden perstan.

Maria je lepo janko pomerla, zopet slekla in v omaro položila. Bleda in prestrašena Malika stopi k nji in glasno proti: Za božjo voljo, kaj si vender počela Maria!

Zlat perstan moje matere je vkraden. Ni bilo žive duše v jispri razun tebe. Urno ga nazaj daj, de te kaj hujšiga ne zadene! Urno, pravim, ga daj nazaj ino jez bom mater potolažila.

Maria se vstraši in je bleda ko smert. O Bog, kaj se godi! Jez nimam perstana. Še vidila nisim nobeniga perstana per grofnii. Tudi se nisim genila iz mesta, kjer sim v jispri stala.

Maria, pravi zopet Malika, lepo prosim, daj mi perstan nazaj! Ne veš kako veliko ceno ima. Ako bi bila ti vedla, de čez tavžent tolarjev velja, gotovo bi ga ne bila vzela. Meni ga daj, pozabila bom tvojo nespamet.

Maria začne jokati, ino zagotovi Maliko, de resnično ne ve za perstan. Nikdar se nisim postopila, ptuje blago le v roke vzeti; kako bi se prederznila to vkraستي? Ojstro mi je oče naročoval, se ptujiga blaga nikdar ne polastiti.

Zdej tudi oče v jispico pride. Na vertu je delal in vidil, de mlada grofnja v hišo hiti. Kedar oče sliši, de mlada grofnja perstan terja, se je tako prestrašil, de bi bil kmalo na tla padel. Na mizo se je naslonil, in Mario nagovoril: Hči, taka tatvina je smerti vredna! Pa kaj smert v primeri božje jeze? Ali si pozabila, kar sim te talikokrat učil: Ne kradi! Kdor krade, ni le ljudi žalil, ampak samiga Boga, vsiga vedejočiga sodnika, kterimu ne moremo nič tajiti, nič zagovarjati. Ali si ti Boga in mojih naukov pozabila, in v skušnjavi padla? Ako te je zlato oslepelo in v greh zapeljalo: se ne zgovarjaj, ne taji pregrehe, ampak perstan nazaj daj. Kdor greh stori in ga taji: brez po-

moči v brezdnu teč. Greh spoznati in ga obstati, je prava pot k poboljšanju.

Maria joka, pojema in pravi: Oče, resnično vam povem, da perstana le vidila nisim. Ako bi bila perstan na cesti najdlja, bi ga ne bila obderžala; ampak vam pernesla, da bi ga lastniki nazaj dali. Zatorej vas zagotovim, da nimam, perstana.

Pomisli Maria, da je mlada grofuja iz posebne ljubezni do tebe sem prišla, tebe beričam in sodnikam otet. Kakor angel varh na tvoji strani stoji, ti dobroto ponuja zane hvaležnost: nikdar je ne golufuj, in sebi jame ne koplil. Ako imaš perstan, nazaj ga daj, in dobrotljiva Malika bo za tebe prosila, da te ne zalene zaslužena kazen. Maria, okritoserčno govori, in nikdar ne lagaj!

Maria odgovori: Ljubi oče! saj vendar veste, da vse svoje življenje le za vinar nisim vkradla. Ne jabelka iz plujiga drevesa, ne pesti trave iz ptuje senožeti si ne upam vzeti: kako bi bila mogla tako drago reč vkrasti? Verjemite mi, oče! ker vse svoje življenje se vam nisim zlegala.

Še enkrat je nagovori oče: Maria, glej moje sive lasi! Ne sili me naglejši v grob! Saj leto britkost od mene odverni! V priči Boga ki vse vidi, h katerim bom kmalo prišel, ino ki nobene tatice v nebese ne vzame, te vprašam: ali imaš perstan, ali ne?

Z solznimi očmi je Maria v nebo pogledala, je roke proti nebu povzdignila in rekla: Bog ve, da jez nimam perstana!

Zdaj pa verjanem, pravi oče, da nimaš perstana. Zakaj, vsigavidejočiga Boga, dobrotljivo Maliko in svojiga stariga očeta ne goljfaš. Prepričan sim, da si nedolžna in se Bogu zročim. Tudi ti, Maria! enako

stori. Nič se ne boji: zakaj, le greh je strašna reč, ktere se je treba bati. Ječa in smert nedolžnimu nista strašna. Naj se nama pergodi, kar rado; naj naj vsi ljudje zapuste, alj clo sovražijo: Bog je naj perjzen varh, ki naj bo gotovo rešil, ino najno nedolžnost razodel alj tukej, alj na unim svetu.

Malika si je solze brisala in rekla: Ljubeznjiva! kedar vaj slišim govoriti, se mi pač zdi, de nimata perstana; kedar pa vse okoljšine pravdarim, skorej ne more drugače biti. Moja mati se dobro spomni kraja, na kteriga je perstan položila, napreden sve me dve v jispo stopile. Razun naj ni bilo žive duše v jispi. Kedar sve me dve odšle, je mati vrata zaklenila, ino se preoblačila. Kedar je hotla perstan natekniti, pa nikjer ga ni. Potlej je mat vso jispo, preden je jo odperla, sama prejškala. Še mene ni noter pustila, dokler ni vse po dvakrat pregledala. Vse je bilo zapstojn. — Zdej sama sodita, kje mora perstan biti.

Tega jez ne zastopim, odgovori oče. Gotovo nama je Bog težko skušnjo naložil. Vender naj pride, kar hoče, govori oče dalje in v nebo gleda; glej, Gospod! svojiga hlapca. Za kar te prosim, je tvoja gnada; drugiga ne potrebujem.

Resnično vama povem, pravi Malika, de grem z težkim srcem ad vaj. Žalosten god danes praznujem. Kaj hujšiga se še bojim. Od perstana dozdej nobeden clovek nič ne ve; Mati ni hotla Mario vnesrečiti (vnesrešno storiti). Pa dalje mati ne more molčati; danes bi rada perstan nosila. Kakor hitro se oče h kosilu vsede, bo perstan pogrešil. Taisti dan, ki sim bila jez rojena, ga je oče materi v spomin dal. Torej ga je mati vsako leto

na god mojiga rojstva nosila. Upa, de ji ga bom gotovo pernesla. — Bog vaj obvari! reče Malika, jez bom pa terdila, de sta nedolžna; alj, kdo mi bo verjel? Žalostna Malika ju je zdaj sapustila, ino se v grad povernila. Oče in Maria sta bila tako prestrašena, de sta pozabila, Maliko spremiti.

Oče žalosten na klopi sedi, glavo z rakami podpira, zamišten v tla gleda in solze dero po bledih ličah. Maria je pred njega pokleknila, ga je žalostno pogledala in rekla: Ljubi oče, jez sim resnično nedolžna! Resnično, jez sim nodolžna!

Oče je jo od tal vzdignil, ji ojstro v oči pogledal in rekel: Res, Maria, ti si nedolžna! V tvojih odkritoserčnih obeh se ne skriva slaba vest.

Ljubi oče! kam bo to prišlo? Kako se bo nama godilo? Oh, de bi nesreča, ki proti, mene samo zadela. Voljno bi jo preterpela. Ako pa vi, oče! bote zavol mene morli terpeti, bom jez nar veči reva.

Na Boga zaupaj, jo tolaži oče, in nič se ne boji! Le las nama ne pale od glave, ako Bog ne perpusti. Kar naj bo zadelo, je nama Bog poslal in k dobrim pelja: — kaj hočeva boljšiga? Nobeniga se ne vstraši, in vedno resnico govori! Naj ti ljudje žugajo, alj naj ti nebo in zemljo obetajo: ne pusti se omamiti, de bi resnico zatajila, in svoje vesti ne poslušala. Dobra vest je mehka bolzina (podglavnik); nedolžno serče v ječi ne trepeče. Mislim, de naj bojo kmalo ločili. Tvoj oče te ne bo mogel tolažiti, ljuba Maria! Zatorej na svojiga nebeškiga očeta še bolj derži. On je mogočni varh nedolžnosti, od kteriga te nobeden lociti ne zamore.

Glej, vrata se odprejo, in sodnik z svojimi pomočniki v jispo stopi. Prestrašena Maria zakriči in se očeta oklene. Proč je potegnite, zarenči sodnik, zvežite tatico in jo v ječo pelite! Tudi očeta zaprite, de nobeden k njem ne pride in z njim ne govori. Pohištvo in vert dobro obvarujte, de se nobeden bližati ne more, preden nisim jez vse pregledal in preiskal.

Beriči so Mario, ki se je očeta oklenila, od njega potegnili ino jo zvezali. Maria je omedlela in omedleno so v ječo nesli. Na cesti, po kateri so Mario beriči nesli in očeta peljali, se je že od ljudi terlo. V celi vasi so mladi in stari od vkradeniga perstana gorvorili. Ljudje so k vertnarjevi hiši pertiskali, kakor de bi gorela. Vsesortne nadege (misli) si na cesti slišal. Ako ravno sta Jakob in Maria veliko dobriga ljudem storila; so se vender neki škodoželni posmehovali, drugi ju skrivnih pregreh dolžili. Maria in Jakob sta bila pridna in sta si kak krajcer perhranila. Ki so ju v sreči zavidovali, so zdaj šeptali: Ali razumite, od kod sta krajcerje nabirala? Poprej smo bili slepi, zdaj nam je pa vse jasno. Tako je lahko boljši jesti in lepši se oblačiti, kakor pošteni sosedje.

Vender sta se Dobskim prebivavcam Jakob in Maria vsmilila ino nekteri mož se je z svojo ženo pogovarjal: Ali nismo reve mi ljudje? Nar pravičnejši ni greha varen. Kdo bi bil mislil, de se tedva tatvine podstopita? — Morebiti pa ni res, kar ljudje kvasijo. Bog daj, de bo nju nedolžnost očitual. Ako sta pa grešila, naj jima dober Bog pomaga, de svoj gre spoznata, ga obžalujeta in k svojim zveličanju kazni preterpita. Naj bi tudi nas Bog z svojo gnado grēha varoval, kateri nas zmirej zalezuje.

Dobski otroci so se semtertje družili in jokali. Kaj bo, ako Jakoba in Mario zaprejo? Kdo nam bo sadja, kdo nam cvetlic dajal? Bog nam ino njima pomagaj, ino leto nesrečo odverni!

Maria v ječi.

Omedleno Mario so v ječo pernesli. Kedar se zave in vidi, kje de je, je jokala, roke proti nebu povzdigovala, molila in slednič od strahu, žalosti ino solz vtrudena na slamo padla in zaspala. Mračilo se je že, kedar se zbudi. Kamor pogleda, je tema; kaj jo obda ne ve. Dolgo se ne spomni, kje de je. Menila je, de se je ji od perstana sanjalo, ino de v svoji posteli leži. Veselila se je, de je stranšna sanja menila, alj -- kako se sirota vstraši, kedar čuti verige (ketine) na svojih rokah? kedar jih sliši ropotati? Prestrašena švigne na kviško! vender se potolaži, poklekne in moli: Ljubi, nebaški oče! kaj morem drugiga storiti, kakor vklenene roke k tebi povzdigniti? Milo poglej v mojo ječo, in v mene siroto! saj veš, de sim nedolžna. Ti si varh in odrešenik nedolžnih. O Bog, reši me! Vsmili se mene! Vsmili se mojiga očeta! Njegovo serce tolaži, dobrotljivi Bog, in pusti mene hujši terpeti!

Kedar se je Maria očeta spomnila, so je solze zalivale. Od žalosti ino vsmilenja ni mogla govoriti. Le jokala in sdihovala je.

Na enkrat je mesec v ječo pokukal, in Maria je na senci vidila, kakšino omrežje (grati) okno ječe varova. V mesčai svitlobi je Maria terdno zidovje vozke ječe

ogledovala. V ječi ni najdla ne orodja ne posodbe razun trobljive slame, na kateri je sedela, ino razun ver'ca za vodo. Svitloba je Marii strašno prebivalše pokazala, pa ji je vendar serce polajšala. Mesec se je Marii un star znanec zdel, kteriga nagovori: Saj ti, ljubi mesec! me objišeš, in gledaš, kako se tvoji perjatlici godi. Kedar si skoz tersovo listje v mojo spalnico svetil: si bil pač zalši, kakor zdej, ki skoz černo omrežje gledaš. Morebiti si z menoj vred žalosten. — Kaj le moj oče za'ne? Ali tudi on čuje in žaluje ko jez? Oh, de očeta viditi ne morem! Ljubi mesec! ali tudi v očetovo ječo sijaš? Ako bi ti govoril, gotovo bi mu povedal kako Maria po njem hrepeni, po njem joka in sdihuje.

Persmoda! kaj čenčas v svoji žalosti? O Bog, odpusti mi prazne besede, Ti, o Bog! gledaš v ječo mojiga očeta! ti vidiš njega in mene; ti vidiš najno žalost. Ne zidovje, ne omrežje tebi brani nama pomagati. O Bog, tolaži očeta v njegovih težayah!

Maria bolj mirna postane, in kedar tiho sedi, obdiši dišavo, ktere je polna ječa. Od kod dober dah pride, se kmalo spomni. Zjutro, kedar je jrbasček z cvetlici lepšala, je tadi sebi poveojak (pušele) napravila in v nederje vteknila. Maria poveojak poduha in ga nagovori: Ljube cvetlice! ali so tudi vas z menoj v ječo zaperli? Kajkoli ste ve pregrešile? Vender to je moj tolaž, de sim tudi jez tako nedolžna, kakor ve.

Maria poveojak v mesčni svitlobi bolj na tanjko pregleduje in pravi: Ah, kdo bi bil zjutro, kedar sim te pomnenke poleg potoka tergala, mislil, de bom na večer v leti ječi ležala? Kdo bi bil takrat, kedar sim rožc vezala, mislil, de bom še danes železne vezila nosila?

Glejte, naglo se svet verti in z nji a reči! Nobeden ne ve, kaj mu dan pernese, in kamo svoj: nedolžne dela peljajo. Pač mu je potreba, vsako jutro se Bogu priporočiti.

Maria zopet začne jokati. Njene solze so na rože in pomnenke rosile, ino so se na njih v mescu bliske-tale. Maria to vidi in pravi: Bog, ki cvetlic ne pozabi, ampak jih z roso in dežam napaja; tudi mene ne bo pozabil. Ah, dobrotljivi Oče! rosi tolaž v moje serce in v serce mojiga očeta, kakor tudi žnabile žejnih cvetlic z nebeško roso tolažiš.

Kedar cvetlice gledam, se modrih besed, ki jih je moj oče per cvetlicah govoril, spomnim. Rože so med ternjem cvetele: tako bodo moje britkosti veselico rodile. Kdor bi bil hotel rožno popiko po sili razširiti, bi bil rožo stergal. Bog je jo pomalema razširil, on je nje rudečkasto perje razgernil in z dušavo daroval. Tudi moje terpenje bo Bog odvzel, ino meni blagoslov po terpenju podeli. Voljno hočem tega časa perčakati.

Leta pomnenka me spomni na mojiga stvarnika. Dobrotljivi Bog! nikdar te ne bom pozabila, kakor ti mene ne pozabiš. Kako so lepo višnjeve cvetlice, kakoršino je nebo! Nebo naj me tolaži v mojih nadlogah na zemlji!

Glej dušečo grahorko! Bele in rudeče listeke ima. Kakor se slabo zeljše krog močne palice ovija in proti nebu povzdiguje: tako se hoca jez tebe, o Bog! deržati, ino verh prahu in terpenja sveti veselo povzdigniti.

Ta mala regeda razširja močno dušavo, ino z njo celo ječo napolni. Krotko zeljše, ti tudi tistiga, ki te odterga, z dušavo napolniš! Tebi hočem enaka biti,

tistim hočem dobro vošiti, ki so me nedolžno iz verta vlekli in v ječo vergli.

Barivnik (Sinngrün) zimo premaga in ob hudim mrazu zelene barve ne zgubi. Tudi jez ne bom zgubila upanja v groznim terplenju. Bog, ki majhinmu zelišu pod snegam in dežam zeleno barvo hrani, bo tudi mene obrambal v viharju življenja.

Limbarja list nikdar ne zvene ino pomeni večno krono, ki je tistim v nebesih perpravljena, ki na zemlji po junaško terpijo. Zdi se mi, kakor de bi že gledala večno krono, ki se v zlatih žarkih sveti. Ve pozemelske cvetlice ino radosti, ve zvenete in minete z zemljo vred, ki je vas rodila. Alj v nebesih nam je po kratkim terplenju na svetu zveličanje perpravljeno, ki nikdar nima konca.

Zdaj oblak mesec zagerne in Maria nič več ne vidi lepih cvetlic. Strašna temnota je v ječi. Marii zopet serce trepeče. Vender oblak se naprej pomikne in mesec sveti lepo. Ravno tako, pravi Maria, se tudi nedolžnost lahko zatemni: pa, ko bi trenil, se zopet posveti. Tudi moja nedolžnost, katero črn oblak natolcovanja pokriva, bo z tvojo pomočjo, o Bog! zopet na svetlobo peršla, in sleherno okrivljenje premagala.

Maria se zdaj na slamo vleže in mirno zaspi. Perjazna sanja jo v spanju tolaži in razveseli. Sanjalo se ji je, de v mesčini svetlobi po ptujim vertu hodi, kateri v strašnim lesu (borštu) med visokmi smerekami leži. Ta vert se ji nejizrečeno perjazen zdi. Take svetlobe mesca še ona nikdar ni vidila. Tudi mnoge cvetlice verta so lepši cvetele in bolj dišale, kakor na očetovim vertu. Na sredi verta je očeta v gledala. Njegov častitljiv, perjazen obraz je mesec rasvetil. Maria k očetu

hiti, ga objame in od veselja joka. Kedar se zbudi, obriše solze iz obraza.

Maria pred sodnikam.

Komej se je Maria zbrihala, že berič v ječo stopi, in jo k sodniku pelja. Groza jo obide, kedar v veliko, temno sodno jispo pride. Župan, njeui sodnik je sedel na rudečim stolu. Županov pisar je per černkasti mizi pero v roki sukal. Župan je Mario po mnogih rečeh vprašal. Ona je vedno resnico govorila. Jokala in sdihovala je, ino ga zagotovila svoje nedolžnosti. Na vse to pa župan reče: Mene ne boš oslepila, de bi za mogoče derzal, kar je nemogoče. Nobeden razun tebe ni bil v jispi, nobeden ni mogel perstana vzeti. Torej resnico govori!

Maria joka in v novič zagotovi: Jez ne morem in ne vem druga i govoriti. Kje de je perstan, jez ne vem. Nisim ga vidila, in nimam ga. — Župan pa pravi: Vem nekiga, ki je perstan per tebi vidil. Ali je res, ali ne? Maria odgovori, de to ni mogoče. Župan zdej požvenklja in Ančiko, Malkino hišnjo perpeljajo v sodnico.

Ančika je bila jezna na Mario zavolj janke, tudi se je bala, grofnja bi Mario rajši imela, kakor njo. Zatorej je Ančika v gradu razglasila: Zanikarna vertnarica je perstan vkradla! Kedar je namreč od grofnje šla, je zlat perstan ogledovala. Kmalo pa, ki je mene zagledala, ga je skrila. To skrivanje mi ni dopadlo. Vender, de bi ne dolžila nedoižne, sim raji molčala. Mislila sim si, morebiti so ji grofnja perstan in janko darovali; ako je pa Maria perstan vkradla, bom kmalo slšala, in potlej

vse razodela. Moja sreča, de danes nisim bila v gospejni jispi. Enaki ljudje, kakor je binavska Maria, radi pravi ne obdolže. — Tako je Ančika v gradu govorila.

Kar je Ančika poprej sosluzabnicam ino sosluzabnikan pripovedvala, to mora zdaj pred županam ponoviti. Kedar je Ančika v sodnici bila, jo je župan opomnil, de naj v prii Boga resnico pove. Serce je ji hebal, in kolena se so ji šibile. Pa spridena deklica ni porajtala ne na besede župana, ne na svojo vest. Sama per sebi reče: Ako zdej povem, de sim legala, me bojo od hiše spodli, alj pa v ječo vergli. Zatorej svoje poprejšne besede poterdi, in Marii na ravnost reče: Ti imaš perstan! jez sim ga per tebi vidla.

Maria ostermi per ti hudobnosti; vender ne zmerja ne kolne lažnivke. Joka ja je in od britkosti komej zgovorila besede: To ni res! ti nisi vidila perstana per meni! Kako se upaš tako neizrečeno legati, ino mene, ki te nisim nikdar razžalila, v nesrečo pahnti?

Alj Ančika, ki je le na svojo časno srečo, na svojo čertenje ino nevošljivost mislila, ne posluša Marijnih besed. V novi poterdi svojo laž in izmišlene okoljsine. Župan požvenklja in Ančiko berič odpelje.

Ali več potrebujemo priče? pravi župan Marii. Tvoja pregreha je očitna. Malkina hišna je perstan per tebi vidila. Zdej pa povej, kamo si ga spravila? Maria županu odgovori, de nima perstana. Župan jo tepsti zapove. Maria kriči, joka, k Bogu zdihuje in vedno terdi, de je nedolžna. Pa vse ji nič ne pomaga. Ljuto so jo psovali. Vso blede, trepečo in kervavo so zopet v ječo vergli. Rane so jo neizrečeno pekle. Do pol-

noči se je na terdi slami valjala. Ona je jokala, stokala in molila. Bog ji je krepčavno spanje poslal.

Drugi dan župan zopet vkaže Mario v sodnico peljati. Kedar ojstrost ni zdala, je župan poskusil z dobroto in obljubami Mario napraviti, da se tatvine obtoži. Glej, Maria! pravi župan, ti si smert zasluzila. Ako pa poveš, kj: je perstaa, se ti ne bo nič žaliga zgodilo. Kar si do zlej terpela, naj bo tvoja kazen. Z očetam smeš v svoje pohištvo iti in mirno živeti. Torej dobro pomisli, in si izberi smert alj življenje. Dobro skerbim jez za te. Čemu ti je zlat perstan, kedar ti glavo odsekamo? — Maria pa to staro terdi.

Župan je zapazil, kako goreče Maria očeta ljubi, torej ji reče: Ako si oterpneniga srca in svoje življenje zaničuješ: se saj spomni svojiga sivga očeta. Ali hočeš, da tudi njemu glavo odsekajo? Zakaj, on in nobeden drugi te je napeljal tatvino tajiti. Morebiti misliš, da ga ne bomo kaznovali? Per teh besedah se Maria vstraši, in skorej omedli. Župan govori: Povej nam resnico, da si perstan vkradla! Le besedca izreci, in svoje in svojiga očeta življenje si ohranila.

Huda skušnjava za Mario. Dolgo je molčala. Misli si: Lehko rečem, da sim perstan vzela, pa po poti zgubila. Vender to ni resnica, in kdor resnico ne govori, truplo in dušo pogubi. Nikdar, za nobeno ceno nočem grešiti, — ako bi tudi svoje in svojiga očeta življenje za greh odkupila. Tebi, o Bog! hočem pokorna biti in v vsih rečeh tebi zaupati. Zdaj Maria na glas pa trepeče pravi: Ako rečem, da imam perstan, lažem, in ako bi gotovo vedla, da me laž smerti reši, je nočem izgovoriti. Vender vas prosim, ne doteknite se sivih

las mojiga, dobriga nedolžniga očeta. Voljno za njega svojo kri dam.

Vse pričajoče so lete besede ginile. Tudi županovo serce, ako ravno je on terd bil, so omehčale. Vmolknil je ino znamenje dal, naj Mario v ječo nazaj peljajo.

Oče Jakob per Marii v ječi.

Župan ni vedel, kaj bi z Mario počel. Prihodno jutro svojiga pisarja tako le nagovori: Tri dni se že z Mario trudimo, pa smo tam, kjer smo prvi dan bili. Ako bi kakimu drugimu mogoče bilo perstan vzeti, tako bi jez sam terdil de je Maria nedolžna. Enaka terdovratnost per mladi deklici mi je neznana. Vender okoljšine jo tatvine dolžijo. Kdo drugi, kakor ona, more perstan imeti?

Župan gre v novič k grofni, ino jo vse, tudi nar menjši reči izpraša. Ančiko je tudi še enkrat k sebi poklical, in jo izprašoval. Cel dan je župan za mizo sedel in vsako besedo pretehtal, ktero je Maria izrekla. Pozno na večer vkaže Marijniga očeta perpeljati, ino ga je z seboj v jispo povabil.

V jispi je župan Jakoba nagovoril: Vi veste, de sim jez ojster sodnik, pa poterditi mi morate, de nobenimu radovoljno krivice ne storim. Menim, de mi zaupate, de ne želim smerti vaše hčere. Vender, kedar okoljšine prevdarim, moram soditi, de je ona perstan vkradla, ino zatorej smerti vredna. Kar okoljšine uče, pričovanje Ančike poterdi. Ako bi jez le perstan nazaj dobil, bi lahko Mario smerti rešil, zakaj ona je še otrok. Ako pa terdovratno in hudobno laže: njena hudobija zadolži, kar leta izgovarjajo; ino ona mora brez vsmilenja vmreti. Jakob, pojte k nji, pregovorite jo, perstan nazaj dati,

ino — nate mojo roko! — ona ne bo k smerti obsojena; ampak kaka manjši kazen jo bo zadela. Vi ste njen oče, vas bo gotovo poslušala. Ako mi pa tatvine ne odkrijete, kaj hočem drugiga misliti, kakor de sta ene misli, de vi njeno hudobijo podpirate. Dobro pazite, ako mi perstana ne pernesete, se vam bo hudo godilo!

Hočem z njo govoriti, pravi oče, vender že zdejem, de perstana ni vkradla, in de ga ne more nazaj dati. Kar mi je mogoče bom storil, in Bog vam poplačaj, ki mi dovolite svojo hčer še enkrat viditi preden bo nedolžno kri prelila.

Berič pelja starčika v Marijno ječo, postavi luč na mizico, na kateri je Marijna večerja ino verč vode stal. (Maria se še nobedne stvarice ni doteknila.) Berič se nazaj verne in vrata za seboj zapre.

Maria je na slami ležala in dremala. Ni čutila, kdaj je oče z beričam v ječo peršel. Kedar se Maria prebudi ino svitlobo v ječi zagleda, se okrog sebe ozre in očeta pred seboj vidi. Grozno se je Maria zavzela ino zakričala. Na kviško puhne, de je železje ropotalo, in očeta objame. Oče se zraven nje na slamo vsede. Dolgo sta molčala in britko jokala.

Oče začne Mario sprašovati, kakor mu je župan zapovedal. Alj Maria mu pohlevno odgovori: Ljubi oče, saj vi ne bote dvomili nad mojo nedolžnostjo? Dobrotlivi Bog, ali ni človeka na svetu, ki bi bil prepričan, de nisim tatica? Verjemite mi, ljubi oče! de se niste zapstoju trudili, me pravično zrediti.

Potolaži se, moja hči! saj vem, de si nedolžna. Prašal sim te, ker mi je bilo zapovedano te vprašati. Zopet obedva molčeta.

Oče ogleduje Mario. Njene lice so bile blede in vpadene, njene oči rudeče in zatekle, njeni lasje so bili razpleteni in vmazani. Vboga Maria, pravi oče, Bog ti je težko skušnjo poslal. Ino jez se bojim, de bi veči in hujši terplenje čez tebe ne peršlo. Morebiti, de te bojo k smerti obsodili in ti glavo odsekali.

Ljubi oče, reče Maria, na mojim življenju ni toliko ležeče; alj Bog me vari vašo glavo odsekano gledati! Zavolj mene se ti ni treba bati; mene ne bo nič hudiga zadelo. Pa tebi, ljubi otrok! se bi lahko perpetilo, de . . .

Ako je temu tako, Maria od veselja zavpije, nimam več nobene skerbi. Težak kamen ste mi od serca odvalili. V resnici, oče! jez se smerti ne bojim. Zakaj po smerti pridem k Bogu, k svojim Zveličarju. Tudi svojo mater bom v nebesih vidila. Kako se jez tega veselim!

Lete besede so očetu globoko v serce rezale. Jokal je, kakor otrok. Hvala Bogu, pravi oče, hvala Bogu, de si tako sogorna (korajžna)! Res je težko, grozno težko za stariga, slabiga moža, za skerbuniga očeta svojo edino, ljubeznivo hčer, svoj tolaž in svojo podporo, krono in veselje svoje starosti zgubiti; pa, Gospod! tvoja volja naj se zgodi. Velik dar tirjaš od očetoviga serca; pa tebi ga voljno pernesem. Vzemi jo ti! Tvojim rokam zročim svoj zaklad! V tvojih rokah je ona nar bolj hranena. Na tvoje očetovo serce jo položim. Tukej nar mirnejši spi. Ljuba Maria, boljši je, ti vmerješ nedolžna na sodnišu, kakor de bi bila na spačenim svetu zapeljana, nedolžnost zgubila, ino v greh in nečistost se pogreznila. Kaj takiga doživeti bi bilo moja smert. Ne zameri, de tako govorim! Zda

si še nedolžna in čista, ino angelske družbe vredna; pa svet je pregrešen, spačen, ino ker so tudi angeli grešili, človek še ložej greši. Zatorej se Bogu zroči, moja hči, ino vmerji ako je božja volja! Ti vmerješ v svoji čistoti in nedolžnosti. Ta smert je Bogu nar bolj dopadliva, ako ravno od rabeljna pride. Zakaj Bog perпусти, kar se na zemlji zgodi. Kakor čist limbar boš ti iz omadežovane zemlje v sveti raj presajena.

Solze so se očetu po licah vderle in on ni mogel dalje govoriti. Čez en malo zopet reče: Kaj ne, Ančika je zoper tebe pričovala? Zagotovila je, de je perstan v tvojih rokah vidila. Njena priča je vzrok tvoje smerti. Vender upam, de ji boš odpustila; de ne boš v jezi in sovraštvu vmerla. Verjemi meni, de si ti na smerdlivi slami v temni ječi, v težkim železju srečnejši, kakor ona v lepim gradu, v svili in špicah, v oblinosti in posvetni časti. Boljši je nedolžno vmreti, kakor z težko vestjo živeti. Odpusti ji, Maria! kakor je naš Odrešenik svojim sovražnikom odpustil. Kaj ne, de ji odpustiš? De vse, kar te zadene iz božjih rok voljno sprejmeš? — Maria je vse obljubila.

Slišim beriča priti, oče dalje govori, in tebe Bogu in njegovi milosti zročim; te zročim tvojimu Zveličarju, kteriga so sovražniki kakor hudodelnika vmorili. Ako mojiga obličja nič več ne vidiš; ako jez tebe nič več ne smem gledati: ti bom kmalo nasledoval v nebesa. Zakaj ta britkost, dobro to čutim, me bo v grobspravila.

Berič opomni očeta, de naj se loči od svoje hčere. Maria ga je hotla nazaj deržati, ino se ga je terdno oklenila. Oče se je rahlo od Marie odpravil. Omedlela je, ino se na slamo zsedla.

Berič je Jakoba k županu peljal. Kedar je oče do župana prišel, je glasno rekel: V priči Boga vas zagotovem, de je moja hči nedolžna. Ona ni tatica.

Župan očetu odgovori: Tudi jez bi rad to verjel; alj jez ne smem po vaših in vaše hčeri besedah soditi; ampak po čerkah zapovedi, ktere nobeden človek ne sme prestopiti.

Sodba in kazen.

Na gradu in v celim Dobu so ljudje zvediti želeli, kako bo Marijna sodba stekla. Dodrodušni so Mario milovali, ki bo morla življenje dati. V tedajnih časih namreč so tatvino oestro kaznovali, in nekter je življenje zgubil, ko je manjši blago, kakor je bil perstan, vkradil. Sam grof je želim, de bi bila Maria nedolžna. Vse sprašovanje, ki ga je bil pisar zapisal, je grof prebral, se je z županam v ti reči veliko pogovarjal; vender se ni mogel prepričati, de je Maria nedolžna, ker se mu ni mogoče zdelo, de bi bil kak drug človek perstan vzal. Obedve grofnje, mati in hči ste jokale in prosile, de bi Marii ne šlo za življenje. Marijni oče je dan in noč v ječi molil, de bi dobrotlivi Bog nedolžnost hčere odkril. Kolikorkrat je Maria briča priti vidila, je mislila, de ji bo smert napovedal. Rabel je že sodniše perpravljal.

Per letim opraviu je Ančika rabeljna enkrat v gledala, ino v sercu je jo zasklelo. Vsa je polomlena, bleđa sedi per večerii in se grižleja ne dotakne. Sleherni je čutil, de Ančiki ni dobro per sercu. Ponoči je Ančika nepokojno spala, in zdelo se ji je, de Marijna kervava glava pred njo leži. Vest je jo noč in dan

pekla. Pa nečimerna deklica je posvetno mislila. Ni imela božje gnade svojiga gréha se očitno obtožiti ino se poboljšati.

Župan je sodbo razglasil. Maria je zavolj očitne in velike tatvine in zavolj terdovratne taje smert zaslužila. Vender, ker je še mlada ino je poprej brez madeža živela, bo namesto smerti večno ječo terpela. Njeni oče, ki se je v djanju, alj po slabim zrejenju njene pregrehe in terdovratnosti deležniga storil, je za vse čase iz grofštva pahnen. Nju premoženje bo, kolikor megoče, veliko škodo tatvine ino sodne potroške zadostilo. Gospod grof je kazen polajšal in zapovedal, Mario z očetam čez mejo grofštva spoditi; in sicer ob prihodni zarii.

Kedar je berič Mario ino njeniga očeta memo gradskih vrat peljal, je Ančika skoz vrata stopila. Leta lehkomiseln ino brezserčna deklica se je popolnoma potolažila, kedar je zvedla, de Marii ne gre za glavo. Nedolžne Marie smert bi jo bila morebiti ginila; de so jo pa čez mejo spodli, je bilo Ančiki ravno prav. Zakaj bala se je, de bi je Maria ne spodrinila. Ta strah je zdej menil. Nemesto strahu ste se pa jeza, in škodoželnost zopet v Ančiknim sercu vgnezdile.

Grofnja Malika, kedar je Marijni jerbasček na svoji mizi zagledala, je Ančiki rekla: Vzemi ga, in dobro ga shrani, de ga ne bodem več vidila. Jerbasček je Ančika hranila, zdej pa, kedar je Mario memo iti vidila, ga ji je ponudila, rekoč: Na, tvoje darilo! Moja grofnja ne potrebuje daril iz pregrešnih rok. Tvoja mogočnost je minula, kakor cvetlice zvenejo, ki si jih tako drago prodati hotla. Mene serčno veseli, tebi tvoj jerbasček

nazaj dati. Zdej je Ančika jerbasček Marii pod noge verгла, se ji je posmehovala, skoz vrata se v grad vernila, ino jih je za seboj zatresnila.

Maria zajoka in jerbasček pobere. Razun tega jerbasčka ni nič v ptujo deželo nesla. Tudi njeni oče ni ne dnarjev ne blaga z seboj vzal. Z solznimi očmi sta zapušeno domovanje pogledovala. Pa les, skoz kteriga jara je berič peljal, jima je pohišstvo, grad, ino clo cerkveni zvonik kmalo zakril.

Kedar so do meje grofštva prišli, se je berič proti domu obrnil, nju je pa v lesu zapustil. Oče, truden od žalosti ino popotovanja se je pod starim hrastam na skalo vsedel ino djal:

Moja hči! povzdigniva svoje roke proti nebu, in hvaliva Boga, ki naj je iz temne vozke ječe v zdrav zrak (luft) perpeljal; ki je najno življenje smerti rešil in tebe, ljubi otrok! meni ohranil.

Zdaj je oče proti jasnim nebu, ki se je med dobovni vejami svetilo, oči vzdignil ino molil: Dobrotlivi Oče nebeški, ti edini tolaž svojila otrok na zemlji! ti si močim zavetje vsih nedložnih in si tudi naj milorstlivo rešil in železja, ječe in od smerti. Ne zaverzi najne hvaležno molitve, ne zaverzi najne hvale za vse dobrote, kije jih nama v leti deželi daroval. Preden znano zemljo zapustiva, te bočeva hvaležno moliti; preden na ptujo zemljo stopiva, te ponižno prosiva: Poglej milostliv na vbogiga očeta in njega vbogiga otroka! Vzemi me pod svojo pomoč! Ti bodi najni tovarš po sternih potih, p kterih bom jez z svojo hčerjo hoditi moral. Peli naj dobrotlivim ljudem, omehčaj njih srca, dokaži nam na svoji prostorni zemlji kotič, kjer bova svoje prihi

dne dni mirno preživela, ino enkrat srečno vmerla ino k tebi peršla. Gotovo si nama kak kotic, ako ravno tega ne veva, že perpravil. Polna upanja na tebe, Vsigamogoniga! zdej v lita kotic popotujeva.

Kar je oče glasno molil, je Maria v sercu občutila, no neznani telaž in vesel pogum je očeta in Mario napolnil.

Perjatelj v potrebi.

Anton, stari strelie grofa, z katerim vred je Jakob enkrat grofu služil, ju sreča v lesu. Zgodej zjutro je bil šel jelena lovit.

Bog vas sprejmi, Jakob! pravi Anton. Zdelo se mi je, de slišim vaš glas, ino temu je tako. Mili Bog! ali so vaj vender iz domačije zgnali? Gotovo je hudo v starih dneih svojo domačijo zapustiti.

Kakor daleč je nebo razspeto, reče Jakob, tako daleč sože božja zemlja, in povsod kraljuje ljubeznivi Bog. Naša domačija so pa nebesa.

Strelie dalje govori: Pa so vaj zgnali, kakor je nekdej Bog zgnal Adama in Evo iz paradiza. Še potrebne obleke vama niso dali na dolgo pot.

Kter cvetlice na polju obleče, bo tudi naj oblekel, reče Jakob.

Ino dnarjev! popraša Anton, gotovo nimata?

Pa imava, mu Jakob odgovori, dobro vest, in bogatejši sva, kakor ko bi skala, na kateri sedim, zlat bila ino nama slišala.

Odkritoserčno govorite, pravi Anton, in povejte mi, ali imate krajcer v žepu?

Prazni jerbasček, mu odgovori Jakob, ki na tleh leži je vse najno premoženje. Kaj mislite, koliko je vreden?

Moj Bog, odgovori strelca, eden alj dva rajniša; kamo pa prideta z dvema rajnišama?

Vender, pravi Jakob, sva bogata, ako me, Bog zdraviga hrani. V letu sto enakih jerbasčkov narédim, ino z dvesto goldinarji bova že živela. Moj oče je bil košar in mi je zapovedal se košarije z vertnarijo vred naučiti, de bi mi pozimi koristniga opravila ne mankalo. Bog ga plačuj unkrej groba! Boljši je oče za mene skrbel, kakor ko bi mi bil tri jezare (tavžent) križakov (tolarjev) zapustil. Zdrava duša, zdravo telo, in pešteno rokodelstvo so nar varnejši bogastvo na zemlji.

Bog bodi hvalen! pravi Antoň, de se tako tolažiti veste! Kar govorite, je resnica. Tudi upam, de vam bo vertnarija kruha pernesla. Vender, kamo se bota pa zdej ebernila?

Daleč od tod, odgovori Jakob, kjekej, kjer naj pobeden ne pozna; kamor naj Bog popelja.

Jakob, tole mojo gorjačo vzemite! pravi Antoň. Dobro me podpira, kedar po stermih potih lazim, in veseli me, de jo imam danes per sebi. Vi pa na dolgo pot še palce nimate! Tudi tole majhino mošnico vzemite, de ne bote brez venarja! Ravno včerej sim v bližni vasi plačilo za derva dobil.

Gorjačo, reče Jakob, bom obderžal, ino bo me spomnila pošteniga moža. Alj dnarjev, ki ste jih za derva dobili, ino ki grofu slišijo, ne smem obderžati.

Pošteni starček, pravi Anton, nič se ne bojte! Lete dnarje grof že ima. Nekimu siromaka, kterimu je krava

cerknila, ki torej ni imel dnarje, za derva plačati, sim jih jez posodil. Na te dnarje nisim več misli! Včerej mi jih je pa hvaležno povernil. Zakaj njegovo premoženje se je zboljšalo. Lete dnarje je Bog vam namenil.

Ako je taka, jih bom pa vzel, pravi Jakob, ino Bog naj jih vam na drugi strani poverne. Glej Maria, govori dalje Jakob, kako dobrotljivo Bog za naj skerbi v začetku najniga popotovanja! Preden zapustiva domovino nama Bog dobriga znanca in perjatla pošle, ki meni podporo, in nama obema strošbo (ceringo) pernese. Najno molitvo je Bog vslišal, preden sim se od skale odmekuel. Torej bodi pogumne in dobre vo'je! Bog bo tudi prihodno za naj skerbel.

Z težkim sercam je stari strelic slovo jemal, rekoč: Pošteni Jakob, Bog vas obvari; Bog te ohrani, pridua Maria! Vedno sim bil prepričan, de sta obedva poštena, in tudi zdej si drugač misliti ne morem. Pošten dnar, je božji dar. Kdor prav stori, in Boga časti, nikdar ne bo zapušen. Kakor do zdej, tud za naprej pošteno živita, Boga se deržita, in vedno bo z vama.

Naglo se strelic od nju proti Dobu oberne. Jakob skalo zapusti ino z hčerjo skoz gojzd gre. Kamo? sam ne ve.

Jakobovo in Marijno popotvanje.

Oče Jakob in Maria gresta vedno naprej, in že sta kakih dvajset dni hodila. Nikjer jima ni bilo obstati, ino dnar sta večdel zdala. Zlo ju je skerbelo, kje boča kruha dobila. Vbogajme prositi sta se sramovala. Pa

lakota je sramoto požugala. Per teh vratih so ju prasn odpravili; per unih so jima kosček plesniviga kruha vergli, pa ju dobro ozmerjali. Kruh in studenčnica sta bila njuno kosilo in njuna večerja. Per neki hiši sta juhe (župe) in sočivja dobila; včasih tudi kosček mesa. Navadno so jima ljudje ostanke v vmazani skledi ponudili. Dostikrat nista gorkiga grizleja čez dan dobila, ino čez noč sta v skednu ležala. Kdor je boljšiga navajen si lahko misli, kaj sta Maria in Jakob terpela.

Neki dan gresta med hribmi in gorami naprej, ino nobene hiše ne vidita. Stari Jakob je oslabil. Bled in omedlen se je v smerečje zsedel. Od strahu in skerbi Maria ni vedla, kam se djati. Merzle vode išče, pa je nikjer ne najde. Na pomoč je klicala, pa ji je le odglas odgovarjal. Od nobene strani se ni perkazal človek. Kaj je Mariji začeti? Ali hoče per očetu ostati? Pa morebiti cel dan noben človek ne pojde te poti, in tako ji oče vmerje brez pomoči. — Ali hoče očeta pustiti ino naprej hiteti do bližne hiše? Pa morebiti de dalje ko dan hoje ni nobene hiše. — Na bližni hribček pleza, de bi dalje krog sebe vidila, in vendar dalač od očeta ne bila. Pod hribčekam vglada kočjo od njiv, travnikov in dreves obdano. Boga hvali in se jaderno proti kočji poda. Ko serna je nazdol letela, ino je brez sape v kočjo pertekla. Jokala in prosila je, naj bi ji pomagali. Gospodar in gospodinja, obedva že perletna, sta bila mehkoserčna. Marijine solze in plakanje, njena sila in blede obličje so ju ginile. Gospodinja je možu rekla: Kar konja vpreži v voziček in bolniga revčka samkej perpeli. Gospodar je konja vpregal, gospodinja je pa plevnico; verž z merzlo vodo, in steklenico (flašo) z

jesibam perpravila. Kedar je Maria zvedla, de je po cesti krog briha dalje do očeta; je verč ino steklenico vzela, in od koder je peršla, se k očetu vernila.

Maria očeta zbrihtaniga najde. Pod smereko je sedel, ino se grozno zveselil Mario zopet viditi. Ni mogel si razjasniti, zakaj in kamo je Maria zginila. Kedar je kmet z vozičkam prišel, se je Jakob na voziček spravil ino vsi so se proti koči peljali.

Gospodinja je med tem posteljo za bolnika perpravila. V leto se je Jakob vlegel, Maria je zraven očeta sedela in ponoči zraven njega na klopi spala. Bolezen je bila neka slabest, ktera je zvirala iz pomankanja jedi in pijače, od mroza in dolgiga popotvanja. Kar je imela, je gospodinja vse dala, Jakoba vkrepčati. Ne moke, ne jaje, ne mleka, ne sroviga masla se ji je škoda zdelo starčika oživeti. Tudi neke kure je zaklala ino jih kuhala, močne juhe (župe) perpraviti. Gospodar je skorej vsak dan golobčika iz golobnjaka pernesel, kteriga je gospodinja za Jakoba oskubila. Gospodar je per ti perložnosti gospodinji rekel: Ker se tebi kure niso smilile, pa tudi mojiga golobčika Jakobu speci.

Zcer sta gospodar in gospodinja k nekim cerkvenim žeganju hodila. Letas sta pa sklenila doma ostati, ino za dnarje, ki bi jih bila na potu potrosila, dobriga vina kupiti, in ga bolnima starčika dati. Od veselja in hvaležnosti je Maria jokala in rekla: Dobrotlivi Bog, ti si povsod miloserčnih ljudi stvaril, ino tu jih je nar več, kjer bi jih kdo nar manj iskal!

Maria je vedno zraven očetove postele sedela, rok pa ni na križem deržala. Ročno je znala klinčati (štrikati) in šivati, tedej je vedno za kmetovo družino šivala in

klinčalo, Nikdar ni brez dela sedela. Gospodinii je pa tudi Marijna pridnost, pohlevnost in pobožnost grozno dopadla.

Strežba in piča je Jakobu dobro teknila. Od dne do dne se je boljšal, in kmalo je postelo zapustil. Ves čas svojiga življenja ni rad praznoval, tudi zdej se je spletenja jerbasov urno lotil. Maria mu je verbja narezala. Pervi jerbas, ki ga je spletel, je dobrotlivi gospodinii slišal. Ta je bil velik in terden, in je gospodinii grozno dopadel. Jakob je v jerbasov pokrov perve čerke gospodinjiga imena in letnico z radečmi šibcami vpletel. Krog jerbasa si vidil hišo z slamnatno streho, in blizo hiše dve smereke v permerni barvi stati. Kdor je jerbas vidil, ga je hvalil, in gospodinja se ga je močno veselila. Posebno so ji hiša in smereke dopadle.

Kedar je bil Jakob pepolnoma zdrav, jo gospodarju in gospodinii djal: Dolgo sva vas, moja hči ino jez nadlegovala. Treba je, se na noge spraviti.

Gospodar prime Jakobovo roko in reče: Tega pa ne, ljubi Jakob! Ali smo vas žalili, de nas hočete zapustiti? Saj ste vender pameten 'mož, kako' vam je ta v glavo telebila?

Gospodinja si je z|predpertam (birtuham) oči brisala in rekla: per nas ostanite! Jesen se bližuje. Glejte listje rumeno postaja in zima na vrata terka! Ali si hočete novo bolezen naključiti? Jakob obedva zagotovi, de se na pot spravlja, de bi jih dalje ne nadlegoval.

Kaj govorite od nadlegovanja? V uni jispici niste nobenimu na poti, in česar potrebujete, si zaslužite.

Resnično, pravi gospodinja, si zasluži Maria z šivanjem in klinčanjem, kolikor potrebujeta. Vi pa,

Jakob, jerbases pletete, ktere lahko prodaste. Nedavno ki sim bila per mlinarju na Smerečji kerstna botra, sim vaš lepi jerbases per sebi imela. Kar je bilo gospodinj per kerstu, vse bi si rade enakih jerbases kupile. Ako hočete jerbases plesti, bom že jez skerbela, de jih bote prodali.

Po tem sta Jakob in Maria sklenila ostati, ino sta gospodarju in gospodinii grozno vstregla.

Jakob in Maria na Smerečju veselo živeta.

Jakob in Maria sta si zdey oskerbela, kar jima je bilo potrebniga, ino sta po svoji volji gospodarila. V jispi sta si potrebniga orodja. in v kuhni glinjene (parstene) posodbe pripravila. Ali je bila Maria vesela, kedar je zopet per ognišu stala, ino svojimu očetu kosilo perpravljala? Oče in hči sta srečno življenje peljala. Jakob je jerbases spletal, Maria je šivala alj klinčala, in nauka polni pogovori so jima dni slajšali. Neke večere sta se k gospodarju in gospodinii spravila, in Jakob je mnoge pergodbes perpovodoval. Kar jih je bilo v jispi so ga pazno poslušali. Letašnja zima se je vsim kratka zdelala.

Blizo pohišta je bil širok vert, pa slabo obdelan. Hišni gospodar ino gospodinja nista imela časa z vertam se pečati; tudi nista prav zastopila, ga obdelovati. Jakob se ga je postopil, ino je sklenil, ga oblepšati. Že pretečeno jesen je h tem namenu nekej perpravljal, in kedar je spomlad sneg skopnil, se je Jakob z Mario cel dan na vertu sukala. Jakob je vert razdelil na grede,

v leto je sočivja vsjal, in zelenjave nasadil; grede je ogradil z cvetlici, in pota je z peskam nasul. Maria je očeta prosila, da je v bližnjim tergu, kjer je sočivnih semen kupil, tudi rož, limbarskih čebul in drugih cvetlic nakupil. Lete je Maria preskerbela, in marsi kateri na Smerečju se je čudil, gledati novih cvetlic. Vert, ki je malo prej kakimu travniku enak bil, je zdej cvetel in selenel, da so ga bili vsi sosedje veseli. Tudi drevje je Jakob boljše oskerbel. Suhe veje je drevesam porezal, rane je pred mokroto varoval, mah je ostergal. Jabelka in bruske so lepo cvetele in obilen sad obetale. Božji blagoslov je Jakobovo djanje podpiral.

Jakob per vertnarskim delu je bil zopet dobre volje. Vedno je vedel kaj kratkočasniga od cvetlic perpovedovati. Vsi so ga radi poslušali, ker ni včerajšnjih ostankov danes ponujal.

Kakor hitro je sneg skopnel, je Maria vijole pod germovjem iskala. Zakaj navajena je bila svojimu očetu prvi povojak (pušlec) iz vijole splesti. Kedar je nar lepših in nar bolj dušičih nabrala, jih je vesela očetu pernesla. Res je, pravi oče, kdor iše, ta najde. Maria, ali nisi že zapazila, da vijolce, lete perjazne cvetlice, na skrivnim pod germovjem rastejo? Ali tudi veš, kaj nas vijolce uče? Kdo bi bil mislil, da bova v ti skriti dolini, pod staro slamnato streho toliko veselja vživala? Torej nobeden človeški stan ni tako pust, da bi pod njegovim ternjem nobena cvetlica ne stala. Le bogaboječnost in brumnost ohrani, moja hči! ino nikdar, ako ti še tako hudo gre, ne boš brez notrej-niga veselja.

Neki dan je gospa iz bližniga terga prišla od gospo-

dinje prediva kupit, ino je svojiga fantička z seboj perpeljala. Gospa je prediv ogledovala, z gospodinjo teržovala (kupčovala), in fantič se je skoz odperete vrata na vert splazil, v cvetečo rožo se zakadil ino z obema rokama je rože grabil. Alj z rožo je tudi ternje zagrabil in se grozno obodel. Vriskati je začel in tako svojo mater in gospodinjo pervabil. Tudi Jakob in Maria sta na vert pertekla. Fantič je z kervavmi rokami per roži stal in na pretarganje jokal. Nad cveticami se je poznejši jezil, ki so ga po lepi barvi vabile, skrivno pa obodle.

Na to pravi Jakob: Tudi nam odrašenim otrokam se dostikrat taka godi. Sleherna kratkočasnica ima svoje terne, kakor roža. Mi pa z obema rokama po nji zagrabimo. Neki si življenje krajša na plesu, neki per igri, neki per jedi in pijači; neki še kaj geršiga in škodlivšiga vganja. Na smertni postéli pa vsak ječi in veselico toži. Taka grevenga je prepožna. Poprej je treba rožo dobro pogledati, ino ako se ne moreš ternja ogniti, tudi rožo pusti! Za koga ti je sicer pamet, če živiš kakor živince? Ne pusti se od nagnenja vleči; ampak ti nagnenje berzdaj, ino prevdari, kam te pelja.

Po dveh deževnih dneh je v nedelo jasno sonce zasvetilo. Maria in Jakob prideta zjutrej zgoda na vert. Pervi limbar je ravno scvetel in se je z drugmi cveticami vred v sončnih žarkih bliskal. Urno Maria hišno družino pokliče limbarjevo cvetje gledati, kteriga so že težko čakali. Vsi so se mu čudili.

Gospodinja pravi: Lep in bel ino brez vsiga madeža je limbarjev cvet. To je res, reče Jakob. De bi tudi človeška vest zmirej tako čista in lepa bila! Kako bi

se Bog z svojimi angeli tega veselil! Zakaj, le čisto serce Bogu dopade.

Na to gospodar pravi: In kako krepko in na ravnost na kviško se limbar povzdiguje! Kakor perst, reče Jakob, ki proti nebesam kaže. V vsakim vertu naj bi enak limbar stal. Mi ljudje, ki se vedno z zemljo pečamo, lahko nebes pozabimo. Ravna cvetlica bi nas opominjala, de je treba per svojih opraviilih in teževah v nebo pogledovati, ino kaj boljšiga iskati, kakor nam zemlja dati zamore.

Vse rastline, govori Jakob na dalje, tudi nar tanjši travice na kviško rastejo. Ktere so pa preslabe se samih deržati, se, kakor bob, grab, hmelj drugih ovivajo ino po njih na kviško plezajo. Ali bi ne bilo gerdo, ako bi le človek z svojo misljo, poželenjem in upam vedno po tleh lazil?

Neki dan je Jakob mlade zelša (flance) po prekopenim greda sadil. Na bližnim greda je Maria plela. Ljuba hči! najno delo, pravi oče, bi imelo biti pervo in sledno človeškiga življenja. Zakaj, človeško serce je vert, ki ga je Bog človeku zročil. Vedno ga je treba obdelovati; z dobrim semenam ga je treba osjati, ino ves ple, vel populiti. Kdor dvojno opravilo prav oskerbi, in Boga, ki da gorko sonce, roso in dež, rast ino tek, za megočno gnado prosi: leta si perpravi nar lepši vertclo sladki raj na zemlji.

Tako sta Jakob in Maria pridno delala, se umno pogovarjala in veliko nedolžniga veselja vživala. Tri leta so jima na Smerečju naglo pretekle, in onedva sta nekajnih nadlog večdel pozabila. Jesen se bližuje: Sonce več ne perpeka, neke jesenske cvetlice, slednji kinč

(cir) verta cvetejo, listje rumeno postajo ino na tla pada, ino vert se k pozimskim pokoju perpravlja. Tudi Jakobu dostikrat slabo perhaja ino moč ga zapuša. Kar Jakob čuti, Marii zcer ni razodel, vender je ona zapazila, de so njegove besede nekako mehke; ino de očetovi pogovori od cvetlic so večdel tako žalostni, de jo v serce bolé.

Pozno v jesen je Maria neko rožo, ki je še le zdej lepo cvetela, pazno ogledovala. Vtergati je jo hotela, pa njeni listi so razpadli, ino se po tleh raztrosili. Glej, Maria! človeško podobo: V mladosti smo rožnimu popiku enaki, ki razcvita; pa naše cvetenje je kratko, in kmalo mine. List za listam odletí, ino mi vsahnemo. Torej se ne zanašaj, ljuba Maria! na trohливо lepoto telesa Skerbi za lepoto duše, to je za pobožnost, ki nikdar ne zvene!

Neki večer je Jakob na lestvici (lojtri) stal, ino ja belka oberal in Marii podajal, ki jih je v jerbas pokladala. Jesenski zrak, pravi Jakob, je hladen, in strašno po sternju verši; nevsmileno piše v listje in v moje sive lase. Ljuba Maria! tudi moja jesen je prišla in tvoja ni daleč. Skerbi, de boš dobriga sadja polna, kakor to drevo; ino de bo vertnar nebes in zemlje, naš dobrotliv Bog tebe vesel.

Maria je neke semena v zemljo potiknila, de bi se čez zimo v zemlji godile in spomlad krepko pognale. Oče to vidivši, reče: Ravno tako, moja hči! bodo enkrat naj v zemljo položili ino z zemljo zakrili. Pa nikdar ne obupaj zavolj kratke smerti! Kakor se seme v zemlji oživi, rasti začne, ino potlej lepa cvetlica na zemlji stoji in se premagane smerti veseli: tako homo ljudje enkrat

častitivo iz grobov vstali. Kar sim ti zdej govoril, Maria! tega se spomni, kedar bodo mene v jamo pogreznili. Cvetlice, ki jih boš nad mojim grobam rasti vidila, naj te spomnijo, na moje od smerti vstajenje in večno življenje.

Maria očeta pogleda, in solze mu kapljajo iz oči. Vstrašila se je, ino skerb za očetovo življenje ji serce stiska.

Jakob zbolil.

V začetku zime, ki je bila huda, ino je z debelim snegom gore in doline pokrivala, je Jakob zbolil. Maria očeta prosi, po zdravnika v bližen terg poslati, in skerbni gospodar se je sam v terg peljal, zdravnika poklicat. Zdravnik je Jakoba na tanjko sprašal, ga potolažil, ino mu zdravil naračati. Maria spremi zdravnika iz jipse do hišnih vrat ino ga gredé vpraša, ali bo oče kmalo zdrav. Zdravnik ji odgovori, de smertne nevarnosti zdej ni; de pa bolezen k sušici (jetiki) pelja, ino de per očetovih letih je težko zdravja upati. To slišati je Maria skorej omedlela; jokala in ječala je grozno. Vender si je solze obrisala, ino je vesel obraz kazala, de bi očeta ne vrtrašila.

Maria je bolniku očetu stregla, kar ji jo bilo mogoče. Ako je kaj poželil, ga je že Maria zastopila, preden je besedo pregovoril. Cele noči je per očetu čula. Ako so drugi namesto nje per bolniku čuli, ino jo prigovarjali, de naj se v posteljo vleže ino si počije: se je na bližnjo klop vlegla, in je malo dremala. Kedar je oče zaklašal, je bila že pokoncu; kedar se je genil, je že po perstih k posteli lezla gledat, kaj je očetu. Pice,

ki se mu je nar bolj perlegla, mu je ljubeznivo preskerbela. Bolzine (podglavnice) mu je vedno popravljala; iz kakih koristnih bukev mu je brala, brez prenehanja je zanj molila. Kolikokrat, kedar je oče spal, je Maria per posteli stala, je roke proti nebu povzdigovala in serčno molila: Milostlivi Bog, pusti ga meni! — Saj kakih malih let mi ga še pusti!

Pridna Maria si je bila z šivanjem ino klinčanjem (štrikanjem) neke krajcerje perhranila. Vender se ni nikdar pomišlovala tudi te sleden krajcer dati, ino očetu omisliti, kar bi ga nekoliko pokrepčalo. Brumni starček se je malo poboljšal, vender je dobro vedel, de je bolezen k smerti. Miren je bil, in božji volji popolnoma vdan. Brez strahu je od svoje smerti govoril. Maria se je pa vedno jokala in ga prosila, de bi nikdar od svoje smerti ne spomnil. Zakaj, pravi Maria, jez še misliti ne smem na vašo smert. Kaj bom jez potlej počela? Jez sirota ne bom nobeniga človeka na svetu imela!

Ne jokaj, ljuba hči! je jo oče tolažil ino je ji iz postele roko podal. Šij imaš nar boljšiga očeta v nebesih. Ta ti vedno ostane, ako ravno mene zgubiš.

Kako boš na svetu živela in se redila, me nič ne skerbi. Ptici pod nebam najdejo svoj živež, zakaj bi ga ti ne najdla? Bog skerbi za vrabca na strehi, ali za tebe ne bo skerbel? Človek kaj maliga potrebuje, ino tega le kratek čas. — Pa druga skerb imam v sercu, ino ta moja edina skerb je, da ti vedno brunna, boga-boječa ino nedolžna ostaneš, kakoršina si, hvala Bogu! do zdej ostala.

Ah, ljuba Maria! ti še ne veš, kako hudoben ino spačen je svet; ino kako malopridni ljudje na tem svetu ži-

vijo. So taki hudobneži, kateri z človeško, posebno z dekliško nedolžnostjo, čistostjo in mirno vestjo igrajo; katerim bi se kratkočasno zdelo tebe ob srečno življenje perpraviti. Ako takim od pobožnosti, od vesti, od božjih zapoved perpoveduješ: pravijo, de si bedast otrok, ki se prazne pošasti (strašila) boji. Ah, ogibaj se takih ljudi! Ako terdijo, de si lepa; ako se ti perlizujejo in kakor metul krog tebe letajo: ne poslušaj jih, ne ozirej se na nje! Nikdar ne vzemi darila od njih, nikdar ne upaj njehovim obljubam. Pod podobo angelca se ti dostikrat vrag bližuje: in on kakor kače pod svetlicami leži. X

Bog ti je k tvoji brambi angelvarha, to je sramožljivost dal. Ako ti kdo kaj gerdiga pritolcuje, alj le besedo govori, ki je zoper tvojo nedolžnost ino čistost: kri sramožljivosti tvoje lica polije. Tega angelvarha si ohrani; rada ga poslušaj, de te ne zapusti! Kakor dolgo je angelvarh per tebi, kakor dolgo ga vbogaš: tako dolgo se zapelivcu braniš. Ako pa svojiga angelvarha ne poslušáš ino prošnjam alj persilenju nekoliko se vdaš: si se v nevarnost pogreznila, ino Bog ve, ali boš iz nje rešena, ali ne.

Maria! v tvojim lastnim sercu se bo sovražnik povzdignil. Nekterokrat te bo greh vabil, in zdelo se ti bo, de ta alj una reč ni tako pregrešna; ampak je nedolžna ino perpušena. Daj se za vselej posvariti! Vtisni besede svojiga vmirajočiga očeta v globočino serca: Ne stori, ne govori, ne misli, česar bi se mogla sramovati, ako bi bilo znano tvojimu očetu! Moje oči se bodo za zmirej zaperle. Jez ne hem zraven tebe čul. Vender pomisli, de te tvoj mebeški oče povsod vidi, in vedno

v tvoje serce gleda. Gotovo bi se ti bala mene, svojiga vmerjočiga očeta z gerdim zadržanjem žaliti: boj ino sramuj se veliko več svojiga ljubiga Očeta v nebesih žaliti!

Zdej me dobro poglej, Maria! Ako boš nekdej v skušnjavah, ki te v greh vabijo: spomni se mojiga blediga obličja; spomni se mojih solz, ki zdej po mojih merzlih licah teko! Položi svojo roko v mojo merzlo, suho, ki bo kmalo prah in pepel: Obljubi mi, nikdar ne pozabiti mojih besed! V skušnjavi si živo misli, de moja mertvaška roka od brezdna vleče!

Ljuba Maria! z solznimi očmi gledaš moj bled, kumern obraz! Pomisli tedej, kako naglo se vse na zemlji premeni. Tudi jez sim enkrat imel mlad obraz, lica bele ko mlek, ino rudeče ko kri, kakoršine ti zdej imaš: Ako ti Bog dolgo življenje podari, boš tudi ti se postarala; ako ti Bog dolgo bolezen pošle, boš tudi ti kumerna ino bleđa smerti čakala, kakor jez. Veselje moje, mladosti je minulo, kakor spomladanske cvetlice minejo, kedar jih slana posmodi; kakor rosa zgine, ki se le kake ure bliška in potlej se posuši. Dobre dela so bizeram enake, ki svojo ceno hranijo; čednost je enaka nar žlahtnejšimu kamnu, ki ga demanta imenujejo, in kteriga ne moreš zdrobiti. Ta kamen, to je, čednost si persvoji! — Moje dobre dela so zdej moje edino veselje, ino kar me zdej boli, so nekdejni pregreški življenja.

Bodi pobožna, ljuba hči! Vedno na Boga mišli! Živi kakor v priči njega! Vedno imaj Boga v svojim sercu! On mi je nar veči veselje delil, ou je bil moj tolaž v težavah življenja.

Maria verjemi moji besedi! Jez ti resnico govorim.

In zakaj bi ti jez ne povedal, kar ti hasne? Jez sim svet vilil, kakor kdor bodi. Jez sim z gospodam grofam veliko popotoval. Vse velike mesta, ki hranijo kaj lepiga in dragiga, sim jez obiskal. Cele tedne sim se radoval. Veselice, sloveče godišče, obšemanice po plesih, šumeče muzike, vesele zbirališa in pogovore, sim jez tako vžival, kakor moj grof. Sladkih jedi, in dragih vinov sim navadno več imel, kakor sim jih potreboval. Pa per vsim hrupečim veselju je bilo prazno moje serce. Resnično te zagotovim, de ena sama samotna ura v lopu (hati) na Dobovskim vertu, alj tukaj pod slamnotno streho, clo na smertni posteli mojo dušo bolj zveseli, kakor vse tne nočimenrnosti. Tudi ti, Maria! iši svoje veselje per Bogu, in dobila ga bos v obilnosti.

Dobro veš, ljuba heil! de sim dosti britkiga skusil. Po smerti tvoje matere je bilo moje serce pusto, kakor posušena zemlja, ki se izpoka od hude vročine in po dežu zeva. Tako sim jez želim tolažbe, in najdel sim jo v Bogu. Maria, tudi tebi bodo dnevi peršli, ki bo tvoje serce kakor suha zemlja. Pa ne obupaj! Ne zapatoja čaka zemlja na dež; Bog ji ga pošle ob pravim času. K Bogu se podaj, per njem iši tolažbe; in on ti je bo dal, kakor da deža suhi zemlji.

Ljuba Maria! terdno zaupaj na božjo previdnost. Tistim, ki Boga ljubijo, se vse k dobrim izide. Bog po britkosti pelja k sladkosti.

Ali se spomniš, Maria! kaj si terpela, kedar sim jez per najnim begu na cesti omedlel? Glej, Bog je mojo slabost poslal, nama leto mirno prebivališče pokazat, ino naj k letem pobožnim ljudem peljat, kjer sva

tri leta veselo živela. Ako bi jez ne bil zbolel, bi midva morebiti ne bila peršla do te hiše; alj pa leti prebivavci bi ne bili toliko vsmiljenja z nama imeli. Skledo mleka in kos kruha bi nama bili dali, in nama pot naprej pokazali. Ako bi jez ne bil zbolel, bi se midva ne bila tako dobro spoznala z tem poštenim ljudem; bi jih ne bila toliko ljubila. Vse veselje, ki sva ga takej vživala, vse dobre dela, ki sva jih morebiti takej storila, in veliko število najnih srečnih dni so božji blagoslov, ki iz moje bolezniz izvira. Tako le, Maria! najdemo božjo modrost in dobroto tudi v nadlogah svojiga življenja. Kakor je Bog po hribih in dolinah, po gozdech in rekah, po močvirjih in pušavah cvetlice sadil, ino jih z mogočno roko ohrani: tako je tudi človeškemu življenju znamnja svoje modrosti, ljubezni in milosti vtisnil. Povsod vidimo božjo dobroto in previdnost, in pazni človek jo lahko zapazi, ino v nji tolaž in veselje najde.

Kar je naj nar hujšiga zadelo, je bilo obdolženje, de si ti perstan vkradla. Nedolžno so te v ječo in železje vergli, so te k smerti obsodili. Britke so bile ure, ki sva v ječi jokala in ječala. Tudi to terplenje ti bo blagoslov perneslo, ino zdi se mi, de ga že vidim. Takrat, ki te je mlada grofnja čez vse deklice povikšala, te v svoji družbi imela, ti lepo janko darila, te zraven sebe želela: takrat si mislila srečna biti. Vender east, veselje in obilnost te bi bile lahko popačile, na svet pertvezale ino od Boga ločile. Bog je za naj dobro skerbel, ki je te reči drugač obrnil ino nama nesrečo poslal. V britkosti v ječi na popotvanju sva ga bolj spoznala ino se mu bolj bližala. V tem neznas-

nim kraju ti je zavetje perpravil, te je posvetnosti ino nečimernosti rešil. Tukej si ti zcvetela, kakor cvetlica v samoti ino nebena grešna roka se te ni doteknila.

On, dober in skerben oče bo nekdajno terplenje vedno k tvoji sreči obračal. On bo tvoja nedolžnost, — za to sim ga serčno prosil, in on bo mojo molitev vslišal — gotovo odkril. Tega jez ne bom doživel, vender dobro vem, de si nedolžna, in to me tolaži. Verjemi mi, Maria! de te sreča in veselje čaka, ako to terplenje voljno preterpiš. Srečnih dni se boš na svetu veselila, ako ravno posvetna sreča ni cil ino konc človeškiga življenja. Zakaj pravični Bog je večno zveličanje tistim perpravil, ki težave sveta voljno terpé; in Bog nas je sam ucil, de ternjeva pot v nebesa pelja.

Ljuba hči, ne beli si glave, ako v težave padeš, in misli, de Bog nad teboj čuje! Kar ne moreš odverniti, poterpežljivo nosi. Naj bo tvoje življenje še tako britko, naj te božje previdnost pelja, kamor si bodi, misli si zmirej: Kraj, v katerim živim je meni nar bolj hasniv; moj stan, ako ravno težek in reven, me gotovo v moje zveličanje pelja! Zakaj, ta stan ti je Bog zvolil, tebe v pobožnosti poterditi, ino za nebesa te zrediti.

Kakor vertnar vsako zeliše na tisti kraj vsadi, ki mu nar bolj tekne: tako Bog človeka v tisti stan postavi, kjer mu je nar ložeji pobožno živeti. In kakor vertnar zelišu toliko gnoja, vode in gorkote primeri, kolikor mu je potreba, de lepo raste in dosti sadu rodi: tako Bog človeku tiste perjatile in sovražnike, težave in pomoči pošle, ki ga nar poprej k zveličanju ravnajo.

Zatorej bodi prepričana, de so ti vse težave, ki si jih dozdej pokusila, in tudi moja dolga bolezen božji blagoslov.

Maria, zakaj jokaš, kedar besedo smert slišiš? Nikdar za to ne jokaj! Ne misli, de je smert kaj strašnega. Smert je le kaj veseliga. Ali si pozabila, kaj sim ti per povedval, kedar sva v Dobu na vertu delala? Ti poznaš zgodno gredico. Male zeliša stojajo slabe, in komej veš, kaj bo iz njih. V voski gredici med plevelam teče: Kdo bi si mislil, kako lepo bodo cvetele, in kako žlahten šad bodo enkrat pernesle? Pusti jih v voski gredici, in ne boš gledala ne cvetlic, ne sadu. Zakaj nimajo proztoru ne k rastvu, ne k cvetenju. Tudi jih ni vertnar v gradenico vsjal, de bi tukej stale in pomerle; ampak, de bi jih enkrat presadil, ino de bi po velikim vertu, v božim zraku, pod jasnim nebam, v sončnih žarkih, v rosi in dežu enkrat lepo cvetele. Veselila si se, kedar sim jih presajal; in ako sim odlašal jih presaditi, si me opominjala, de zelišam v voski gredenici se slabo godi, de eno drugo zadušajo. Kedar so pa presajene bile, si veselo djala: Zdaj se lahko razširajo. Glejte kako hvaležno se proti nama obračajo! — Enake slabe cvetlice smo mi ljudje; naša zemlja je nam vozka, nezdrava gredenica. Tukej nam ni večno ostati. Tukej smo revne, slabe zeliša; homo pa enkrat lepe, častlive cvetlice. Zatorej nas Bog v svoj velki, rodoviti vert, — v sladke nebesa presadi.

Ne jokaj, ljuba hči, ako me Bog presadi! Jez pridem v boljši zemljo, v lepši vert. Kako se jez veselim, ki se svojimu Bogu bližam! Blagor nam, ki svoje telo, ktero nam toliko zoperniga naklja-

či, sleči smemo. Maria, ali se pomnis, kako sva se nekokrat na vertu v spomladi močno veselila? Nebesa so pa nar lepši vert, v katerim spomladansko sonce večno sija; so paradíž, kteriga je Bog svojim ljubim otrokam stvaril. V lata raj jez upam kmalo priti. Pobožna in brumna ostani na zemlji, dokler se v svetim rajju zopet vidiva! Na svetu sva nektere težave in britkosti skupej skusila, in ločiva se z solznimi očmi: v nebesih bova pa veselje in zveličanje skupej vživala, in se ne bova nikdar več ločila. Tudi tvojo mater bom v nebesih najdel. Ah, kako jez želim, njo viditi! Še enkrat rečem: Maria, bodi pobožna in brumna! In kedar srečna živiš na zemlji, ne pozabi per časnim veselju večniga! Tvoja mati in jez ti bova enkrat vesela naproti prišla; in te bova v svetim rajju nama perdružila. Torej ne jokaj ljuba Maria! ampak veseli se večniga zveličanja.

Tako je pobožni oče sledne dni svojiga življenja obračal, svojo heer tolažit, ktero je moral brez verha na svetu zapustiti. Opeminjal in učil je jo, kako se mora spačeniga sveta varvati. Sleherna beseda je bila dobro seme, ki je padlo na dobro zemljo. Ljuba hči! jez sim ti serce omečil, ino sim veliko solz po tvojih ličah razlil: pa take solze so hasnive in rodovitne. Kar se v solzah vseje, lepši zeleni, in boljši sad pernese: kakor pšenično seme, kteriga topel dež pomoči.

Jakob vmerje.

Kedar je bila Jakobova bolezen nevarna, se Maria v Jelšovje poda, h kateri fari je Smerečje slišalo, ino gozp. fajmoštru pove, de je svoj oče bolan. Gospod fajmošter, neki učen, pobožeu mož so Jakoba pogosto

obiskovali, so se z njim od nevmerjočnosti človeške duše, od svetiga raja, od božje pravičnosti in milosti, od Jezusove smerti in odrešenja pogovarjali. Tudi so Mario tolažili ino jo četerte božje zapovedi spomnili, v kateri Bog hvaležnim otrokam časno in večno plačilo obeta. — Neki popoldan so fajmošter zopet Jakoba obiskali in vidili, de naglo oslabuje. Jakob vkaže Marii odstopiti, ker hoče brez priče z fajmoštram govoriti. Kedar je poklicana Maria zopet v jispo stopila, ji reče oče: Ljuba Maria! jez sim se zdej božjimu namestniku spovedal, in jutro zjutrej bom kruh večniga življenja iz rok gozpa fajmoštra prijel.

Maria se vstraši in jokati začne: zakaj očetovo smert je pred očmi imela. Kmalo se je vender potolažila in rekla: Prav imate, ljubeznivi oče! Zakaj, boljšiga ne moremo storiti, kakor v težavah ino nevarnosti se k Bogu podati.

Fajmošter so Jakoba Bogu priporočili, ino se domu vernili. Jakob je odsihmal malo govoril, ampak molil ino v Bogu zbran bil. Drugo jutro je svojiga odrešenika z posebno pobožnostjo prijel in vsim pričejočim lep izgled dal. Vera, ljubezen in upanje večniga življenja so njega obraz ponebesile. Solze so derle po njegovih licah. Maria je per podnožju klečala, molila, se tresla ko žiba, ino v solzah plavala. Gospodar, gospodinja ino vsa družina je bila per svotim opravilu. Vsi so pobožno molili, sklenene roke proti Bogu povzdigovali, ino jokali hakor per očetovi smerti. Zdej, pravi Maria, se je kamen od mojiga serca odvalil in potolažena sim. Resnično je, de nam naša sveta vera v nadlogah ino smerti nebeško tolažbo dari.

Jakobova smert se hitrejši bližuje. Gospodar in gospodinja, ki sta ga ljubila, in uro, v kateri je Jakob na nju prag stopil, blagosloвила, sta vse oskerbela, kar je bilo Jekobu hasnaviga. Zdej je prišel gospodar, zdej gospodinja v jispo, gledat, kak se Jakobu godi. Maria je ju vprašovala: Kaj se vam zdi, ali ni več mogoče, de bi oče ozdravel?

Gospodinja Marii enkrat odgovori: Kedar bo drevje pognalo bo Bog očeta k sebi vzel.

Odsihmal je Maria klaverna skoz okno na vert pogledovala. Sicer je jo spomlad veselila. Letas je pa žalostno gledala napete popike in perve listeke ostroženecce. Tudi šinkovcovo prepevanje je jo z straham navdalo. Tičice, ki so jele poganjati, so jo v serce zbadala. Moj Bog, pravi Maria sama per sebi, vse oživi, ino cel svet je upanja poln: kaj za mojiga očeta ni nobeniga upanja? Vonder, ako tudi vmre, saj ne vmre brez upanja. Zakaj, Jezus sam nas uči, de kdor v njega verje, nikdar ne bo vmerl. Ampak svoje truplo, ki je prah in pepel, bo otresel, in po Jezusu v nebesih večno življenje začel.

Pobožni oče je ljubil, de mu je Maria iz kakih bukve večkrat brala. Z rahlem glasam in pohlevnim sercam mu je brala. Proti koncu bolezníčmu ni nič bolj dopadlo, kakor posledne besede in posledna melitva Jezusova. Neko noč je bila Maria sama per očetu. Na enkrat jo oče zakliče in pravi: Maria! še enkrat bi rad Jezusovo molitev slišal. Beri mi jo! Maria svečo peržge in bere.

Daj meni bukve in sem sveti! — Maria da očetu bukve ino mu sveti. Glej, Maria, pravi oče, leta molitva

je moja slednja za tebe! Z perstam je oče čerke kazal, je po bukvah molil za se in svojo hčer:

Nebeški Oče! jez se bom kmalo ločil od tega sveta; moja hči pa še ostane na tem svetu. Oče, k tebi priti upam! Milostlivi, presveti Oče! Obvarvaj jo, te prosim; pred greham! Dokler sim jez per nji na svetu živil, sim jo jez z tvojo pomočjo varoval; zdej pa k tebi grem. Ne prosim te, de bi jo iz sveta vzel, ampak prosim, de jo pred hudim obvarvaš. V tvoji sveti resnici jo hrani; zakaj tvoja beseda je resnica. Dodeli mi, Oče! de ona, ki si je meni zročil, enkrat tje pride, kamor jez priti upam. Amen.

Maria je per posteli stala, sveča se je ji tresla v roki, in z očetam je zdihnila: Amen!

Ja, ljuba hči! govori oče dalje, tamkaj bova Jezusa v njegovi časti, ki mu jo je Oče od začetka sveta dal, gledala; tamkej se bova zopet vidila.

Oče je glavo na bolzino položil, si malo počit. Bukve je v roki deržal. Bile so pa bukve noviga zakona (testamenta). Te in druge lepe bukve si je Jakob kupoval, kedar si je bil kak krajecer perhranil.

Ljuba Maria, pravi oče, za ljubezen, katero si mi v dolgi boleznii zkazala, ti lepo zahyalim. Ti si čerteto zapoved na tanjko, in voljno spolnila. Verjemi mi, de se ti bo na svetu še enkrat dobro godila, ako te ravno brez človeske pomoči in revno zapustim. Nič ti nimam dati, razun svojiga blagoslova in teh bukev. Pobožna in pridna bodi, ljuba hči! in moj blagoslov ne bo brez moči. Očetov blagoslov, kteri ag Bog rad podpira, je otrokam nar bolj verbšina. Bukve brani v spomina

svojiga očeta. Te bukve le kake krajčerje veljajo, pa so več vredne, kakor zlato čeliga sveta. Pridno jih beri, ino njih navke spolnuj, in ti imaš nar večí zaklad, ki ga oče hčeri more zapustiti: Karpa, bereš v sercu ohrani in v zadržanju pokaži. V nadlogah svojiga življenja so me te bukve tolažile in so mi moč dajala, težave življenja voljno prenesti.

Ob treh zjutro kliče oče: Maria, okno odpri, meni hudo perhaja!

Maria okno odpre. Lepo so zvezde svetile.

Glej, Maria! reče oče, kako je lepo nebo. Kaj so cvetlice zemlje, primerjene bliskatečim zvezdam? Tam tje bom kmalo peršel. Kako se tega veselim! Pobožno živi, de tudi ti enkrat tje gor prideš.

Te so bile sledne Jakobove besede. Jih izgovorivši je zaspal — mirno in srečno. Maria meni, de je oče omedlel. Nikdar še ni vmirajočiga človeka vidila. Nobeden ni mislil, de je Jakobova smert tako blizo. Maria skerbna za očeta je ljudi zbudila. Vsi so k smertni posteli pertekli. Kedar je Maria slišala, de je oče mertev, je začela na glas jokati. Merliča je oklenila, ino je poljubovala (kušvala) bleđi obraz. Njene solze so se permešale mertvaškemu potu.

Moj dobrotlivi oče! je Maria kričala, kako ti morem poverniti, kar si meni dobriga storil? Nič ti ne morem poverniti! Bog ti naj plača vsak lepi nauk, vsako dobro opominvanje, ki so mi ga tvoji bleđi žnabli govorili. Hvaležna poljubim tvojo merzlo, oterpreno roko, ki mi je toliko dobriga delila, ki je za mene delala, ki je mene otroko po očetovsko kaznovala (štrafovalo). Zdej vidim, kako dobro si mi hotel; in kako koristna je bila

tvoja ojštrost. Torej hvala tebi, oče! za vse, kar sim od tebe prijela. Odpusti mi, ako sim te nekekrát razžalila! Bog, poplačaj mu ljubezen do mene!

Rada bi tudi jez zdej vmerla, in tebe, ljubi oče! v nebeza spremila. O Bog, pošli mi enkrat smert, kakoršna je pravičniga moža pobrala! Kako prazno, kako nečimerno je življenja tega sveta! Bog bodi hvalen, ki a m je nebesa perpravil, ino večno življenje edločil. Moj edini tolaž so nebesa.

Vsi pričijoči so jakali: Gospodinja je Mario prosila se od mertviga očeta ločiti. Maria se je prošni ino pego-vorjanju vdala in je očeta zapustila.

Nasledno noč je pa zopet Maria per mertvim očetu čula. Celo noč je brala, jakala in molila. Preden so trugo zabili, je Maria še enkrat očeta gledala. Jojmene! ta sledni bart vidim tvoje častlivo obličje. Ljubezniv obraz, ti se mi nasmehuješ! Žarki večniga življenja te že razsvetlujejo. Dobro naj se ti godi, ljubi oče! V miru naj počivajo tvoje kosti, kedar so že angeli, to gotovo upam, tvojo dušo v sveti raj spremili,

Maria je rožmarinovo vejeo, neke margetice ino vijolce skupej zvezala, in v roko pobožniga vertnarja, ki je toliko cvetlice vsijal in vsadil, pohlevno vteknila. Perve cvetlice letašne spomladi, reče Maria, naj bojo pomenjek tvojiga od smerti vstajenja; vedno zelen rožmarin naj pa moj neprenehaven spomin na tebe pomeni.

Kedar so trugo zabijali, ji je serce tako stiskalo, de bi bila kmalo omedlela. Gospodinja je jo v drugo jispo spravila, ino jo prosila, se malo v postelo vleči in si počiti.

Per pogrebu se je Maria za trugo opotekala. Ako

bi ravno černe obleke ne imela, bi vendar vsaki bil vedil, de iz serca žaluje. Bleda je bila in vpadena, kakor merlič; in v zakimu se je zapušena sirota smilila, ki ni imela, ne očeta ne matere.

Marijni oče je bil ptujec v Jelšovju, zatoorej so mu v nekim kotu per britofovim zidu jamo skopali. Dve velike smereke, ki ste za zidam stala, ste grob obsenčevale. Fajmošter so per grobu pričijoče lepo nagovorili, ino jim pripovedvali, kako poterpežljivo je pobožni Jakob svojo bolezen preterpel; kako je bil vselej Bogu vdan; in kak lep izgled je vsim, ki so ga vidili, dajal.

Tudi so fajmošter tolažili zapušeno siroto; so se v imenu merliča milim sosedam zahvalili, ki so Jakobu kaj dobriga storili; slednič so farmanam priporočili skerbeti za zapušeno Mario, kar jim je mogoče.

Kedarkoli je Maria na Jelšovje k božji službi peršla, je očetovi grob obiskala. Ob praznikih je tudi na večer večkrat k grobu šla, tukej jokala in molila. Tako serčno, kakor per grobu, je djala Maria, ne morem nikjer moliti. Tukej na ves svet pozabim. Dobročutim, de moje domovanje ni tega sveta. Po uni domovini hrepenim. — Per grobu je vselej terduo sklenila slasti tega sveta zaničovati, in Bogu in pobožnosti živeti. Veselila se je v upanju, svoje stariše pred božjim obličjem zopet najti, ino jih več ne zgubiti.

Marijno novo terplenje.

Odsehal je bila Maria vedno žalostna. Zdelo se ji je, de cvetlice ne cvetejo lepo; de so smereke krog

hiše bolj černe in temne, kakor nekde. Z časom se je Marijna žalost malo zmanjšala, pa druge nadloge so jo zadele.

Na Smerečju se je po očetovi smerti veliko preminilo, Gospodar in gospodinja sta kmetijo svojimu sinu čezdala, ki je bil dober, pohleven mladenč. Zetinja (sinova žena) je bila lepa in zlo begata. Prevzetna na svoje bogastvo je terjala, de bi vsi njeno lepoto hvalili. Prevzetnosti se je kmalo vohernia perdružila. Svojimu tastu in taši je krajšala obljubljeni živež; ino nejevoljna jima je porinila, kar je dati morala. - Kar je ju žalilo, je gotovo storila, ino je jima vsak kosec kruha oponašala. Obedva sta se je ogibala, ino sta se v jispico preselila, v kateri je rajnki Jakob stanoval.

Tudi mladimu može se ni boljši godilo. Neotesana žena ga je vedno zmerjala, in mu njegovo vbožtvo in svoje bogastvo očitala. Ako ni hotel od dne do dne jeze in prepira, je moral molčati ino terpeti. Še perpustila mu ni, de bi svoje stariše obiskaval, de bi jim ne, kakor je rakla, skrivši kaj dajal. Zvečer po dokončanih opravilih se je v strahu k njim zmuznil. Vsi trije so žalostni na klopi sedeli, ino sin je starišam svoje nadloge tožil.

Ta stari oče je večkrat rekel: Taka je la! Tebe, mati, je svetloba zlata; tebe pa, moj sin! so rudeče lica oslepile. Jez sim se vajnim prošnjam vdal. Vsi trije zdej kazen terpimo. Modriga Jakoba bi mi bili morali poslušati. Njemu ta nevesta nikdar ni dopadla. Dobro se spomnim njegovih besed, in velikokrat sim že na nje mislil.

Ali še veš, mati! de si enkrat rekla: Deset sto golderjev je lep denar? Na to je Jakob odgovoril: Cvet-

lice na vertu so desetkrat lepši. Morebiti ste pa hotli reči: Deset sto goldinarjev je težak denar. To je resnično: ino kdor nima širokih pleč, tega bo na tla zlačil, in tako pokvečil, de ne bo drugiga mislil, kakor na posvetno blago. Zakaj pa toliko denarjev išete: Saj vam jih do zdej ni mankalo. Žmirej ste jih nekaj v šepu imeli! Meni verjemite, de bogatost je ošabnost. Dober in rodoviten je dež, vender kdar preveč dežuje, vse na vertu gnije. — Tako je rajnki Jakob govoril, in dobro se spomnil njegovih besed, kakor de bi jih zdej slišal.

Tebi pa, moj sin! ki si svojo nevesto hvalil rekoč: Lepa je vender, kakor roža, je umen Jakob odgovoril: Alj roža ni le lepa, ampak tudi koristna. Ona nam da dober duh, čebelam pa voska in sterda. Lepe lica brez čednosti so malana roža, ki oči slepi, pa nič ne duši; so kaj mertviga, ki te ne greje, ne pase. Tako nas je poštene Jakob učil, mi ga pa nismo poslušali. Zdej čutimo tern, kteriga več ne moremo odpraviti. Kar nam je poprej srečo obetalo, je zdej naša nesreča. Bog nam daj svojo gnado, leta križ voljno nositi! Terpimo, kar obrniti ne moremo!

Hišna nesreča je tudi Mario zadela. Jispo, v kteri je oče bolan ležal in vmerl, je morala tema starima prepustiti, Maria se je po kotih potikala, pa je bila povsod ti mladi gospodinji na poti. Ta je vse storila, kar je Mario žalilo. Cel dan je jo kregala, vse njeno delo je zavergla; postopavko je jo imenovala, kteri nobeno delo ne duši, ino nobeno, kteriga se prime, ji ne gre od rok. — Maria je vidila, de je v hiši od več in k nadlegi. Ta stara dva ji nista vedela svetovati, ne jo tolažiti; sama sebi nista mogla pomagati. Večkrat

je sklenila, hišo zapustiti; alj kamo se je hotla obrniti?

Jelšovskiga fajmoštra je prašala, kaj ji je storiti? Umen gospod so ji odgovorili: Ljuba Maria, na Smerečju ne moreš več ostati! Rajniki oče te je lepo zredil, in vse učiti vkažal, kar je potreba k mestjanskim pobištvo. Na Smerečju pa od tebe terjajo kmetijske dela: takih ti nalože, za ktere si preslaba, in katerih se nikoli nisi vadila. Vender ti ne svetovam nategama se vzdigniti, ino po svetu se obrniti, Bog ve kamo? Nar bol, pametno storiš, ako še ostaneš, delaš kolikor moreš, na Boga zaupaš in ga prosiš, de bi ti v nadlogi pomagal Bog, ki te je kaj drugiga učiti pustil, bo tudi skerbel de boš delo dobila, kteriga rabiti znaš. Jez se bom trudil, tebi per poštenih in bogaboječih ljudeh v mestu službo dobiti. Moli in na Boga zaupaj! stanovitna bodi v težavah! Bog bo vse k dobrim izpeljal. — Maria se je lepo zahvalila za dober svet, ino je obljubila se ponjem ravnati.

Nar ljubši kraj sveta ji je bil očetovi grob. Rožo je nanj vsadila. Moj Bog, je djala Maria, de bi te vedno tukej biti smela! Z zvojnimi solzami bi polivala rožo, ki bi gotovo kmalo zelenela in cvetela.

Roža je bila zelena in popiki so pokati začeli. Maria jih pogleda in reče: Moj oče je resnico govoril, ki mi je djal: Človeško življenje je roži enako. Zdej je brez listja in cvetja ino nic ne vidiš razun ternov. Zdej pa pride čas, ki je roža zelena in polna cvetlic. Tega časa je treba voljno čakati! — Ljubi oče! za me zdej terni na roži stoje; vender hočem poterpežljivo čakati.

Tvojim besedam hočem verjeti, ino vpati, de bo čas prišel, ki bojo rože stale na drevesu mojiga življenja.

Maria je od hiše sunena.

Maria je veliko terpela, in od dne do dne se ji je hujši godilo. Med tem nadlogami se je 25. dan Rožnocveta, ino z njim rajnkiga očeta god zopet perbližal. Sicer je bil leta dan veseli dan Marii; letas je jo pa juterno sonce v solzah najdlo. Nekdej je svojimu očetu na ta dan kako veselje omislila: alj mu je kako delo, ktero je na skrivno perpravila, darila; alj mu je kako posebno jed skuhala; alj mu je mizo z cvetlicam olepšela. Tudi rajnkimu bi bila rada svojo ljubezen kazala. Jelševčani so navado imeli, grobe svojih ljubih sosebno ob njih godeh, z cvetlicami olepšati. Dostikrat so Mario prosili, jim v ta namen cvetlic dati, kterih so tudi vselej obilno dobili. Maria tedej sklene očetovi grob danes z cvetlicami olepšati. Jerbasček, ki je bil nekdej vzrok njene nesreče, je Maria vzela, ga z vsesortnimi cvetlicami in z zelenino nabaše, ino gre kako uro pred božjo službo na Jelšovje. Tukej postavi Maria jerbasček na grob svojiga očeta, in poliva cvetlice z svojimi solzami, ki se na cvetlicah blisketajo, ko rosa. Ljubi oče! zdihuje Maria, ti si vse moje življenje z cvetlicami potresel; jez ti pa nič vrniti ne morem. Saj tvoj grob hočem z cvetlicami lepšati. Maria gre preč in pusti jerbasček na grobu; ni se ji bilo bati, de bi kdo jerbasček vzel. Ljudje so jerbasček in cvetlice z britkim sercam ogledovali, so hvaležno hčer blagoslovili, in brunnimu očetu večni mir in pokoj vošili.

Nasledni dan so ljudje na Smerečju v bližnim travniku seno kosili in sušili; doma je pa gospodinja platno belila. Na večer gospodinja kose platna križpa (zloga) in vidi, de kosa manjka. Voherna gospodinja, ki je Mario sovročila, je jo koj lete tatovine obdolžila. Spomnila se je namreč na jerbasček in perstan, od kteriga je pošteni. Jakob starim gospodarju večkrat pripovedoval. Tudi sedajni gospodar je leto prigodbo slišal, in je jo, kar ni bilo prav, svoji mladi ženi povedal. Na večer pride Maria z drugimi dekleti iz senožeti k domu. Komej Maria čez prag stopi, ji že ta mlada gospodinja iz kuhnje naproti švigne, kakor serdita kača, jo začne zmerjati in odnje platno terjati.

Maria pohlevno odgovori, de ni mogla platna vzeti, ker je, kar vsi pričijoči vedo, cel dan na senožeti bila, Lehko je kak ptujic, kadar ste kuhali, platno vkradil. Gospodinja je pa iz vsiga gerla vpila: Tatica! ali misliš de ne vem, de si nekdej perstan vkradla, ino de si se komej smerti pod mečam odtegnila? Zdajci se od hiše poberi! Take derhali jez ne potrebujem persvoji hiši!

Ta mladi gospodar prosi: Saj necoj, tako pozno na večer, je ne boš spodila! Ali ne vidiš, de je že sonce za gorami? Per večerji jo pusti, ker je v podnevni vročeni z nami delala; in dovoli ji, per nas prenečovati!

Ne za uro dalje je ne terpim, je razkačena baba vpila; ti pa molčiš! Ako še besedico zineš, bom glavno (ogorik) iz kuhnje vzela in ti jezik zasmodila. Kedar je mož vidil, de svoje besede olje v ogenj vlivajo, je obmolknil, Maria je per tem zmerjanju molčala. Svoje reči je v ruto zavila, je zvezčik pod pazho vzela in je z solznimi očmi za vse na Smerečju prijete dobrote

zahvalila. Še enkrat je zagotovila, de ni kriva tatvine, ino je prosila, de bi se smela posloveti per starim očetu in materi. Le vzemi slovo od njih, ji je gospodinja posmehljivo rekla. Ako hočeš obedva starca seboj vzeti, mi je še ljubši. Smert se, kakor se meni zdi, pomišlja, ju pobrati.

Dobra starčeka sta slišala vpitje, ino sta jokala. Mario sta vender tolažila kolikor sta mogla. Tudi sta ji vse denarje, kar sta jih imela, na pot dala. Le pojdi, dobra deklica, in Bog naj te varje! Tvojiga očeta blagoslov je tvoj zaklad, ki ti bo ob pravim času premoženja pernesel. Verjemi nama, de se ti bo enkrat dobro godilo.

Ob mraku je Maria po vozki stezi, prek hriba šla, ino je zvezik pod pazho nesla. Očetovi grob je še enkrat viditi želela. Kedar je Maria iz gojzda stopila, je večno luč zazvonelo, in proden je ona na pokopališe prišla, je že tema bila, Pa je ni bilo strah po noči med mertvimi hoditi. K grobu svojiga očeta gre, ino neizrečeno joka. Mezec, ki je ravno svetil, je obsijal jersbasček in rože na grobu. Vse je bilo tiho, kakor sploh na pokopališu. Le večerna sapa je v smereke pihala, in je rožne liste na grobu majala.

Ah ljubeznivi oče! zdihuje Maria, de bi ti še živel, ino de bi ti tvoja revna Maria svoje nadloge tožiti mogla! Vender je boljši, ino jez Boga za to hvalim, de nisi noviga terplenja dočaka! Tebi se dobre godi, in nobeno terplenje te ne doseže. De bi tudi jez per tebi bila! Tako nesrečna, kakor sim zdej, še nisim nikoli bila. Kedar je mesec skoz železje v mojo ječo gledal, si ti še živel, ljubi oče! zdej pa mesec tvoj grob gleda

Kedar so me iz domovine spodili, ino mi vse vzeli, sim vender tebe obderžala, tebe dobriga očeta, zvestiga varha in perjatla. Zdej pa nimam nikogar več: Mene zapušeno siroto imenujejo tatico; povsod sim ptuja, nimam ne znanca, ne perjatla na svetu, nimam domovine. Tudi iz tega kota zemle, ki sim ga svojigo imenvala, me spodijo; tudi slednja tolažba, jokati na tvojim grobu, mi je odvzeta.

Maria pade na kolena in moli: Ljubeznivi Bog, nar dobrotlivši oče nebeški! poglej iz svojiga visokiga sedeža na siroto, ki joka na grobu očeta, in vsmili se nje! Kjer je nadloge velika moč, je nar bližej tvoja pomoč! Moje težave so velike, in moje serce se v solzah vtopluje. Uči me, de tvoja roka ni oslabela; pokaži svojo milost nad menoj, ino ne zapusti me! Drugiga pomočnika, kakor tebe nimam nobeniga. Alj me k sebi vzemi, alj daj kaplico talažbe mojemu stiskanemu sercu! Saj ti evetlice, ktere so v sončni vsočini zvenile, po večernim vetru ohladiš, in z ponočno roso napojiš. O Bog, vsmili se, vsmili se mene! — Maria preлива zdej gorke solze. Čez nekej časa se Maria vpraša: Kaj hočem zdej začeti, kamo se obrniti? Ne upam si prositi za prenočiše, ker me bojo povsod vprašali, od kod pridem? in zakaj so me na noč iz hiše pahnili?

Žalostna gleda Maria krog sebe, kakor bi pomoči čakala. Blizo groba svojiga očeta je velik kamen zagledala. Nebeden ni vedel, na kateri grob slišli; zatorej so ga k zidu porinili in za sedež pohasnili. Temu kamnu se Maria bliža in se nanj vsede rekoč: Tukej hočem prenočovati ino per očetovim grobu čuti. Morebiti, de sim ta sledni bart tukej, ino de ne bom več vidila lju-

bezniviga očetoviga groba. Jutro ob svitu se bom na pot podala ino šla, kamor me bo božja roka peljala.

Pomoč iz nebes.

Maria sedi na kamnu, se na zid naslone, in ogerne obraz z mokro ruto, z katero si je solze brisala. Njeno serce je v žalosti plavalo, in molila je tako serčno, tako goreče, de vam nisim v stani povedati.

Milostlivi Bog, ali nimaš angela za mene, ki bi mi pot pokazal, po kateri se moram naprej podati?

Marii se zazdi, de jo perjazen glas po imenu kliče: Maria! Maria! — Obraz odgerne ino se vstraši. Svetla postava, lepa in velika, kakor nebeški angel, je pred njo stala. Mesec je jo obsijal, in je kazal njeni ljubi obraz, prijazne oči, in dolge lase, ki so po ramah in po herbtu viseli. Perkazen je imala belo obleko, in neko veličastvo, ki je lastno nebeškim prebivavcam. Maria trepeče, na kelena pade in kliče: Moj Bog, kaj vidim? Božji angel je, ki mi bo pomagal.

Prikazen pa perjazno odgovori: Nisim angel iz nebes, ampak človek sim, enak tebi. Vonder ti bom pomagala. Bog je tvojo molitvo vslišal. Dobro me poglej, ali me ne poznaš?

Mili Bog! zdihne Maria, resnično ste vi! vi grofnja Malika! Kaj vas sem pelja? sem na samotno pokopališe ob ponočni uri? Kaj vas tako deleč pelja od vaše domovine?

Malika Marii na noge pomaga, jo objame, serčno poljubi, in reče: Ljuba Maria, mi smo ti veliko krivico storili. Veselje, ki si mi ga z lepim jerbasčkam per-

pravljala, smo ti gerdo plačali. Tvoja nedolžnost je zdej očitna. Ali boš meni in mojim starišam odpustila? Vse, kar je nam mogoče, bomo popravili. Odpusti nam, ljuba Maria!

Meria jokaje odgovori: Nikdar od tega ne gevorite, milostliva grofnja! Ako mislim na okoljšine, ki so mene tatvine krivo delale, moram reči, de ste takrat z menoj in mojim očetam po milosti ravnali. Torej moje serce ni nikdar serdi kuhalo do vas. Vedno sim se hvaležno spomnila vaših dobrot. Žgalo me je pa, de vi in vaši stariši so bili permorani misliti, de sim jez nečimerna ino nehvaležna. Ponižno sim Boga prosila, de bi moje nekrivico razodel, in on je moja molitev vslišal. Njemu bodi hvala na vekomej!

Malika je Mario objemala ino z njo vred jokala; potlej pogleda na grob, ki je pred njo bil, povzdigne roke in z ginenim sercam reče: Ljubi, dobri starčik, ki tukej počivaš: kteriga sim od svojih pervih let ljubila; ki si nekdej zibel za mene otroka spletel; kteriga posledno darilo k mojim godu je bil jerbasček, ki na grobu stoji: de bi le ti še živel, de bi tvoje obličje le enkrat še gledala; de bi te jez za odpušenje prosila, ki sim te grozno razžalila! Ako bi bili mi bolj po pamet ravnali; ako bi bili mi tvoji znani zvestosti, ti naš pravični, stari služabnik! bolj zaupali: bi morde še ne trohnelo tvoje truplo; bi ti še živel in med nami se življenja veselil. Pošteni Jakob, odpusti nam! Tukej pri tvojim grobu jez v imenu svojih starišev obljuhim: Kar tebi ne moremo poverniti, hočemo tvoji hčeri obilno storiti! Odpusti nam! ah, odpusti nam!

Milostliva grofnja! pravi Maria, moj oče ni nikdar

bil jezen na vas alj vaše stariše. Zjutrej in zvečer je za vas molil, kakor je bil v Dobu navajen. Še na smertni posteli vas je blagoslovil. Malo pred smertjo mi je oče rekel: Maria, jez terdno upam, de bodo grofnja tvojo nekrivico zvedili, ino tebe iz ptuje dežele k domu poklicali. Takrat ti gosp. grofu, gospej grofnii in angelski Maliki povej, de je moje serce, dokler se je gibalo, polno poštovanja, ljubezni ino hvaležnosti do njih bilo. Resnično vam povem, milostliva grofnja! de so te besede bile sledne njegoviga jezika. Na to je grofnja še glasneji jokala. Čez neko časa pa reče: Maria, k meni se vsedi na leta kamen! Še ne morem zapustiti grob tvojiga očeta. Tukej je božje svetišče, ino blagoslov tvojiga očeta naj obdaja.

Kdo je Maliko sem perpeljal?

Kedar ste Malika in Maria prijazno na kamnu sedele in po sesterno se deržale, je grofnja Maliki rekla: Bog je z teboj, ljuba Maria! On mi je semkej pot kazal, kjer morem ti pomagati. Kako se je to godilo, ti hočem razodeti.

Od tistiga časa, ki sim zvedela, de so tebi krivico storili, nisim imela ne mira ne pokoja. Vedno sim na tebe in tvojiga očeta mislila. Verjemi mi, ljuba Maria! de sim veliko solz zavolj vaj prelila. Moji stariši so vkazali vaj iskati; alj nikjer vaj niso mogli sprašati. Pred nekmi dnevi sim jez z očetam in materjo na grad prišla, ki v bližnim gojzdu leži, ino našimu vladarju sliši. Več k dvajset let je preteklo, kar nebeden, razua strelca, ki tukej prebiva, ni obiskal tega gradu. Mo-

jimu očetu, ki je viksi lesovodic, je vladar vkazal, gojzdne meje na tanjko pregledati in zaznamnjati. Tudi od bližnje grajšine sta dva gospoda v ta namen na grad prišla. Z tema gospodama se je moj oče dones celi dan po gojzdu smukal. Moja mati je z ženo in hčerjo eniga teh gospodov kvartala. Mene k sreči niso potrebovali k igranju; tega sim bila grozno vesela, ker ne ljubim kvart- Po dnevi je bilo vroče, pa na večer hladnejši, in prosila sim mater, mi perпустiti se na večer proti gojzdu podati, sončni zahod, skale, smereke, hribe in doline v mračni svetlobi gledat. Vse mi je dobro dopadlo, zatorej sim se dalje mudila. Strelcova hči me je po teh potih spromljala.

Skoz vas sve prišle; vrata pokopališa so bile odperete. Grobov križi so se v mraku vidili. Vselej sim rada križe in znamenje na grobih ogledovala. Per taki priložnosti sim si dostikrat mislila: tukej počiva mladenč, kteriga je smert prezgodej pokosila; tukej počiva edina hči matere, ki težko čaka dne, kteri bi jo zgubljeni hčeri predružil; tamkej mirno spi sivčik, ki vse svoje dni ni najdel pokoja. Te ino enake misli so moje serce omehčale in dobre sklepe v meni zbudile.

Ljubezen do mertvih me je tudi zdej na pokopališe peljala. Več grobov sve z tovaršico obhodile. Predeu pokopališe zapustive, pravi strelcova hči, vam hočem še nekaj lepiga pokazati, namreč grob vbogiga moža, kteriga ne kaže pozlačen križ, ampak razne cvetlice, z kterimi hvaležna hči očetovi grob lepša. Kjekje pod smereke pri zidu poglejte! Cveteča roža in lep jerbasček poln cvetlic stoji na grobu. Bližam se grobu in — ostermin. Zdajci sim jerbasček spoznala, na kteriga

sim po tvojim pregnanju iz Doba več ko stokrat mislila. Bolj na tanjko ga ogladujem ino ga dobro spoznam. Vprašam deklico, kako je tibi in tvojim očetu šlo: kako sta sem prišla, in kje je tvoj oče vmerl. Pripovduje mi od vajnjiga življenja na Smerečju, od sledne belezni tvojiga očeta, od tvoje žalašti po očetovi smerti. Kmalo sek gosp. fajmoštru podam, ki je vse časti vreden mož. Kar sim že vedela, mi je fajmošter poterdil, ino mi je veliko lepiga od vaj povedal. Sklenila sim urno iti na Smerečje, pa pozno je že bilo, in mati bi bili lahko mslili, de se mi je kaj hndiga naključilo, ker tako dolgo ne pridem domu. Prosila sim fajmoštra, de bi kagiga človeka na Smerečje poslali, ki bi tebi oznanil, de jez nisim daleč, in de bom za tebe skerbela. Fajmošter pokliče učitelja, naj bi mu jez sama naročila, kar bi rada Marii povedela.

Učitel pride, in kedar sliši, de bi jez Marii rada nekej povedela, urno pravi: Ali ptujo siroto menite? Ta ni na Smerečju, ampak per grobu svojiga očeta joka in zdihuje. Vsmili se mi reva ki toliko žaluje, de bi lahko zbolela. Vidil sim jo skoz zvonikovo okno, kedar sim večno luč zvonil, in uro navijal, de bi šklenfa (slaba ura) saj zdej šla, dokler je gospoda v gradu.

Gospod fajmošter me je hotel spremiti do groba. Pa sim ga prosila, naj me samo pusti, de te brez priče in po sercu pozdravim. Tudi sim ga ponižno prosila, do moje matere stopiti ino ji povedati, kje de sim, in ktero prijatelco bom z seboj domu perpeljala. Zdej veš, ljuba Maria! kako sim te tukej najdla. Jerbasček naj je po božji volji per grobu tvojiga očeta združil.

Maria roke in oči proti nebu povzdigne in hvaležno pravi: Bog je tako imeti hotel! On se je vsmilil mojih solz in moje revnosti. Kako je on vendar dober in milostliv meni? Angelov sicer Bog ne pošilja več ljudem pomagat; pa nam pošilja dobre ljudi, angelam podobne, ki siromakam pomagajo. Taki angel božji ste vi, grofnja Malika! Bog vam jo stezo pokazal, ino vas je semkej peljal, kjer vi tolažite in bolno serce zdravite, kakor neki božji angel.

Malika Marii ne permusti dalje govoriti in reče: Povedati ti moram, ljuba perjatelca, kaj v tvoji pergodbi mene posebno gine in me prepriča, kako vsigavedejoč in pravični Bog za človeško srečo skerbi. Nanica, tvoja nar hujši zopornica, je vedno tuhtala, kako bi te permni zatožila, ino iz mojiga serca podrinila.

K tem namenu je Nanica hudobno laž skovala, in kmalo bi bila dosegla, kar je želela. Vender leta laž je bila, kar ti bom pozneji povedala, vzrok, de je Nanica naše zaupanje in tudi službo zgubila; tebe smo pa pravično spoznali, in bolj ljubiti začeli. Perzadevala si je tebe od mene večno ločiti, ino se je že radovala zavolj tvojiga bega. V svoji škodoželnosti ti je jerbasček pod noge vergla, in se ti je posmehovala; vender leta njena hudobija, kar si gotovo takrat ni mislila, je perpomoglo, naj zjediniti. Zakaj ta jerbasček mi je oznanil, kje ti skrita živiš. Resnica je, de človeku, ki Boga ljubi, sovražnik ne more škodovati. Vso hudobijo, ktero hudobneži na nas vale, Bog k naši sreči oberne.

Naši nar hujši soperniki, ki nam noč ino dan jamo kopleja le našo srečo množijo. — Maria, povej mi tudi, zakaj si tako pozno k grobu prišla, in zakaj si ta-

ko pozno k grobu prišla, in zakaj si nekoj tako grozovitno jokala?

Maria je Maliki povedela, kako gerdo so jo na Sme-rečju od hiše pahnili, in miloserčna grofnja se je na novo začudila in je rekla: Spoznam, de me je Bog ob tem času semkej poslal, ko si bila nar bolj žalostna, in ko si jokala in k Bogu zdihovala, naj bi ti on pomagal, ker te vsi ljudje zapustijo. Zopet vidiš poterjeno resnico mojih besed, de Bog naklepe hudobnih ljudi k naši sreči obrača. Skopa ino nezaupna gospodinja te je od hiše sunila ino mislila te zatreti; vender k meni in mojim starišam te je peljala, ako ravno tega ni hotla. Mi vsi se bomo trudili, tebi krivico poverniti ino te osrečiti.

Zdej pa, ljuba Maria! je treba de se vzdignive in k mojim starišam greve. Težko naj že čakajo. Le urno z menoj, ljuba Maria! in odsihmal se ne bove več ločile. Jutro se peljave v Dol.

Jokaje se je Maria od groba svojiga očeta ločila, ino si mislila, de morebiti ne bo nikdar več semkej prišla. Grofnja jo zdej za roko prime in pravi: Pojdi z menoj, ljuba Maria! ino jerbasček z seboj vzemi. Ta ti bo v spomin na rajnikiga očeta. Namesto jerbasčka, z katerim je tvoja ljubezen očetov grob lepšala, mu bomo drugo stanovitneji znamenje postavili. Tako znamenje si bomo omislili, ki te bo gotovo veselilo. Morebiti bi ti rada vedla, kam je perstan prišel? Po poti ti bom vse razložila. Zdej greste Malika in Maria, kakor dve prijateljce, proti gradu.

Najden perstan.

Pot proti gradu je peljala po dolgim shodišu, kteriga so stare, visoke lipe obsenčovale. Nekej časa ste

Malika in Maria šle ginene ino zamiknene; pollej pa mlada grofnja reče: Povedati ti moram, kako se je perstan najdel.

Letas smo poprej kakor sicer veliko mesto zapustili, ino smo se v začetku Sušca v Dob podali. K tem zgodnim preselenju so nas pa očetovi opravki permorali. Komej smo v Dob prišli, je mačelo dežovati in spomladanski vetri so noč in dan tulili. Neko noč je posebno hudo viharilo, kakor hi se sodni dan bližal.

Vihar lete noči ječtudi staro hruško omajal. Nagnila se je, kakor de bi hotla pasti. Saj poznaš to veliko hruško per Dobovskim gradu. Stara je bila, in malokdej več je sadu pernesla. Torej so mej oče vkazali jo posekati. Vsa družina je pomagala, jo lepo podreti, de bi bližnih dreves ne poterla. Tudi oče in mati in mi otroci vsi smo šli na vert gledat, kako hruško poderajo.

Komej je hruška na tla zagermela, sta že moja mlajši brata per kavkjim gnjezdu tičala, kteriga sta že davnej od daleč gledala, pa do njega nista mogla, pa tudi nista smela. Zdej sta pa pazlivo po gnjezdu berskala. Na enkrat zavpije Avgust: Ali ne vidiš bratec, kaj se v sredi spletenih mladik sveti? Vidim nekaj; bliska se kakor zlato in zlahtni kamni. — Nanica je to slišala, je radovedna kjekej pogledala ino zakričela: O Jezus, perstan je! Moja brata sta perstan izlušila ino ga veselo materi nesla.

Resnično je moj perstan! pravijo mati. O pošteni Jakob, o vboga Maria! kakšino krivico smo vama storili? Vesela sim najdeniga perstana, še bolj bom pa vesela, kedar Jakoba in Mario zopet najdemo. Perpravljena sim jima perstan dariti ino storjeno krivico popraviti.

Jez sim se čudila ino prašala, kako je mogel v gnjezdo na visoktm drevesu priti?

To vam bom koj povedal, odgovori stari strelic Anton, kterimu so od veselja solze v očeh igrale, kedar je vidil očitno vašo nedložnost. Ne vertnar Jakob, ne njegova hći Maria sta perstan v gnjezdo skrila. Zakaj drevo je bilo visoko, ino nobenimu ni bilo mogoče do gnjezda perplezati, Tudi nista časa imela, kaj takiga poskusiti. Komej je Maria iz grada domu prišla, so že njo ino njeniga očeta zgrabili. Pa kavke, ki so na hruški gnjezdo imele; ljubijo, kar se sveti. Ako kaj takigo dobijo, urno nesejo v gnjezdo. Neka kavka je perstan vkradla ino v gnjezdo nesla. Ta je gotova. Zdej me je sram, da jez star strelic nisim poprej se tega spomnil. Pa božja volja je bila, ki je tako terplenje mojimu perjatlu Jakobu in njegovi hčeri Marii poslala.

Moja mati so poslušali Antona in potlej djali: Vi resnico govorite, Anton! Na enkrat vse zastopim, kar se je zgodilo. Dobro se še spomnim, de so kavke večkrat iz hruške no okno letale; de je okno takrat, ki sim perstan zgubila, odporto bilo, de je mizica, na kteri je perstan ležal, zraven okna stala; de sim se jez, kedar sim jispne vrata zaperla, dolgo v perjispi zaderžovala. Gotovo je neka kavka na drevesu sedela, perstan na mizi zagledala, in kedar sim jez v perjizpi bila, moj perstan v kljunu odnesla.

Kedar so moj oče vidili, de sta tvoj oče in ti krivo bila obsojena, so bili grozno žalostni. V sercu me boli, so djali moj oče, de smo poštenima človekama krivico storili. Kar me tolaži je, de tega nismo iz hudob-

niga serca, ampak iz nevednosti storili. Vender ne bom poprej pokoja imel in ino spal, dokler poštenih ne najdemo, dokler jim odvzete časti ne povernemo, dokler krivice ne popravimo.

Zdej so se oče k Nanici, ki je med veselmi sama žalostna in bleda stala, obrnili ino so ji očitali: Ti lažniva kača, kako si se podstopila tvojo gosposko ino sodnika golufati, ino jih k takšini krivičnosti peljati! Kako ti je bilo mogoče stariga pošteniga moža in njegovo nedolžno hči v tako nesrečo poriniti?

Zgrabite jo, so oče beričam zapovedali, ki so pomagali hruško podreti, ino ki so se že poprej Nanici bližali, ino zapovedi očeta čakali. Oče so dalje govorili: V tisto železje jo vklenite, ktero je Maria nosila v tisto ječo jo verzite, v kateri je Maria zdihovala in ječala. Ravno toliko palic ji naštejte, kolikor jih je nedolžna Maria dobila; kar je dnarjev alj obleke na kup zvelkla, ji odvezemite. Morebiti je vse ptuje blago, ktero bomo obceganenim povernili. Tisti berič, ki je nekdej Mario čez mejo gnal, naj tudi pregrešno Nanico iz dežele podi.

Vsi pričijoči so se vstrašili te sodbe, ino blede in molčeči so krog očeta stali. Nikdar še niso vidili očeta tako razkačeniga, nikdar niso slišali tako glasniga ino tediga. Dolgo so tiho molčali. Čez nekej časa so vender začeli govoriti, kar so mislili ino sodili.

Eden beričov je Nanico zgrabil ino ji djal: Prav se ti godi! Kdor drugim jamo kople, sam v njo telebi.

Drugi pa je rekel: Z golfijami in ležami greš v ječo damo! Kar se pod soncam zgodi, se enkrat razsvitli.

Kuharica meni: Nevošljivost zavolj lepe janke je nesprišlono Nanico v laž vpeljala; laž ji je v večji pregreho pot kazala, ker ni hotla laži obstati. Torej prigovor resnico uči: Zlođi tega kmalo v pest dobi, kdor mu perst pomoli.

Kočjaž, ki je hruško posekal, ino sekira v roki deržal, je djal: Upajmo, de se bo saj zdej poboljšala; ako ne, se ji bo na unim svetu še hujši godilo. Zakaj drevo, ki ne pernese dobriga sadu, bo posekano in v ogenj verženo.

Novica od najdeniga perstana se je kmalo po celim Dobu razširila. Od vsih krajev so ljudje derli, in velika množica je krog nas stala. Tudi naš župan je peršel na vert. Pisar, ki je bil od konca per nas, ino je vse vidil in vedel, je županu povedal, kaj se je pergodilo. Ne verjameš, ljuba Maria! kako je ta pergodba župana ginila. Ako ravno je bil tebi ojster sodnik, je župan vender pravičen mož, ki je vse svoje dni pravično in pošteno živel. Z glasam, ki nam je serce zbadal, je župan rekel: Polovico svojiga premožcnja, tudi vse premoženje bi rad dal, ako bi jez ne bil te sodbe razsodil. Zakaj strašna reč je, nedolžniga krivno obsoditi.

Potlej je župan krog sebe pogledal ino z sloveznim glasam govoril: Sam Bog je sodnik, ki nikdar krivično ne sodi, ino ki nikdar ne bo golufan. On sam je vedel, kako je perstan proč prišel, on sam je vidil kraj, kje je bil perstan skrit. Pozemelski sodnik se lahko iz nevednosti zmoti; nedolžen je velikokrat kaznovan, in budodelnik je časten. Ta bart je pa Bog, ki v serce

vidi, ino ki bo enkrat dobro poplačal, hudo pa kaznoval, že na zemlji očitno sodil, ino nam perkrito nedolžnost in hinavsko krivico razodel. Glejte in spoznajte, kako čudno se je vse po njegovi sveti volji k temu namenu pergodilo! Strašni vihar, ki je pretečeno noč grad majal ino nas plašil, je hruško nagnil; močna ploha je gnjezdo zmila, de se je perstan svetil in leško najdel; naša gnadliva gospoda ravno v gradu stanuje ino je pričejoča, kedar hruška na tla pade; nedolžni otroci, mladi grofi, ki ne mislijo perstana skrivati, so ga prvi zagledali; Nanica, krivična tožnica Marie, je bila ta perva, ki je Marijno nedolžnost glasno oznanila. — Enake čudne pergodbe niso tako redke na svetu. Bog bo sicer na unim svetu vse tožbe in sodbe na tanjko pregledal, ino vsakimu po zaslužkeh večno življenje alj večno smert oznanil. Pa vender včasi na svetu kaj takiga, kar smo vidili, perpusti, de se ljudje na njega, pravičniga sodnika v nebesih ozrejo, ino se spomnijo, de golufia le kratek čas terpi. Enake pergodbe ljudi učijo ne obupati nad večno, vsigamogočno in zvesto pravico, kedar vidijo mnogotere krivice na zemlji.

Tako je župan z glasnim jezikam govoril, in ljudje so ga pazlivo poslušali, so njegove besede poterdili, ino so se mnogih misel polni razkropili. — Ljuba Maria! zdej pa veš, kako se je perstan zopet najdel.

Zdej ste, grofnja Malika ino Maria na gradskim pragu stala.

Kako pravični krivico popravijo.

Grof, grofnja in druga gospoda so bili v velikim zalu (jispi), ki je bil po tedajni navadi drago olepšan, zbrani. Zalove stene so bile z prapogami (tapetmi) pre-

prežene, na katerih se je vidila muožica strelcov, konj, psov, jelenov, in divjih svinj. Barve, ako ravno stare, so bile žive in lepe; ino kdor je pokočil, kedar so brezštevilne sveče na širokih svečnikih gorele, v zal prišel, je menil, de je v zacopranim gojzdu.

Gospod fajmošter, ki so že davnej v zal prišli, so pričajočim od Jakoba in Marie pripovedvali. Vsi so jih pazljivo poslužali. Fajmošter so z ginenim sercam od pobožniga življenja ino čiste duše, ki je jo stari Jakob per vsaki perložnosti na Smerečju očitno kazal, govorili. Fajmošter so pričajoče od ljubezni, hvaležnosti ino zveznosti, ki je jo Jakob svoji nekdajni gosposini vedno hranil, prepričali; oni so od posebne ljubezni ino otroške skerbi, ktero je Maria za svojiga očeta imela, lepe pergodbe razlagali; tudi so fajmošter Marijne trude, njeno pobožnost, poterpežljivost, pohlevnost serčno hvalili. Vsim, ki so lete besede slišali, sta se Jakob in Maria smilila; grofuja pa je bila tako ginena, de je glasno jokala.

Zdej stopi Malika, ki je z desno roko Merio pe-ljala, v levi pa jerbasček nesla, v svitli zal. Vsi so jima naproti derli, vsi so Mario serčno pozdravili.

Grof je Mario za roko prijel ino djal: Revna, dobra deklica! Kako si blede in kumerna! Naše prenagleno djanje je tvoje lica bledilo, ino tvoje mlado čelo gerbalo. Zanesi nam! Vse bomo pozkusili, rože tvojih lic v novič zbuditi. Mi smo te iz hiše, v kateri si bila rojena, spodili; odsihmal je leta hiša tvoja lastna. Ali me zastopiš, de ti pohišstvo v Dobu z vertam vred, kteriga je tvoj oče le čas življenja vžival, v dar dam? Moj

pisar bo še nekoj daritevno pismo spisal, ino Malika ti ga bo zročila.

Grofnja, Malkina mati, je Mario objela in poljubila (kušnila), je jo svojo hči imenovala, je blisketeč perstan, zavolj kteriga je Maria toliko terpela, iz svojiga persta snela in djala: Moja hči! tvoja nedolžnost ino pobožnost so sicer lepši kamen, kakor bister demant na sredi perstana. Vender, ako ravno boljši zaklade imaš, ne zaverzi mojiga darila! Majhino povračilo naj ti bo za krivico, ki smo ti jo storili; naj ti bo zastava moje materne ljubezni do tebe! Kedar pa ta perstan tvoj ženinski biti ne sme, naj bo saj tvoja dota. Ako čas pride, kedar boš dote potrebovala, ti bom jez perstan odkupila. Grofnja to zgovorivši je perstan na Marijni perst nateknila.

Maria je zdej od veselja jokala, kakor je malo poprej od žalosti ino britkosti. Prevelika dobrota, ino dragi darovi so jo skorej omamili. Kakor težka butara telo, take so dobrote njeno dušo tlačile. Le jokala je, govoriti ni mogla, perstan vzeti se je branila.

Neki ptujih gospodov je ji rekel: Le vzemi, sirota! kar ti bogata gnada podari. Bog je častitlivimu grofu, ino ljubeznivi grofnii veliko bogastvo dal. Pa tudi, kar je še boljši, tudi dobro serce je jima podelil, de vesta z bogastvam prav obračati.

Gospod svobodnik (baron)! ne govorite tako, je grofnja rekla. Kar Marii storimo, ni gnada. Mi smo ljudem izgled neizrečene krivice dali, ktere se bomo vse svoje življenje v žalosti ino sramoti spomnili; torej naša vest terja, de krivico, kar nam je mogoče, popra-

vimo. Kedar pa mi svojo dolžnost spolnimo, ne smete od naših dobrih del govoriti.

Ponižna Maria, ki je perstan iz persta vzela, ni vedla kaj storiti, kam se obrniti. Perstan je v rokah, ki so se ji od veselja tresle, deržala, ino je v fajmoštra pogledala, kakor bi ga hotla vprašati, kaj ji je storiti.

Gospod fajmošter ji pravi: Ja, Maria, ti moraš perstan obderžati. Kar so gospod grof in gospa grofnja sklenili, tega ne bojo obrnili. Kakor nam je leta pri-godba lep nauk, de človek, ki se nam gotovo krivičen zdi, je dostikrat nedolžen: tako naj nam bo leta pri-godba lep izgled, kako pošteni ljudje stojeno krivico popravljajo. Glej Maria! Bog ti plačuje tvojo ljubezen do očeta. Zakaj, kdor stariše časti, temu se po božji obljubi dobro godi. Bog si je gospoda grofa ino gospo grofnjo zvolil, ki ti plačujejo tvojo poterpežljivost v ter-plenju. Torej hvaležna vzemi obilno darilo! In kakor si bila v nadlogah pohlevna, poterpežлива in božji volji vdana: tako si tudi v sreči perzadevaj biti hvaležna proti Bogu in svojim dobrotnikom, milostliva in pohlevna proti vsim ljudem.

Zdej je Maria perstan natiknila. Njeno hvaležno serce je po solzah namesto besed govorilo.

Malika je z jerbasčkam v roki zraven Marie stala. V sercu se je veselila, kedar je vidila, kako lepo z Mario ravnaajo. V njenih očeh bi bil lahko vidil, kako rada je k vsim tem pervolila. Fajmošter, ki so dostikrat vidili, kako gerdo otroci gledajo, kedar njih stariši ptuje ljudi obdarujejo, so bili sosebnno gineni od

Malkeuiga dobriga serca. Bog bo, so fajmošter rekli, gospodu grofu in gospej grofnji njih dobroto povernil. On jim bode, kar so siroti storili, na njih ljubeznivⁱ hčeri, ki ima enako serce z svojimi stariši, stokrat povernil.

Sam Jezus nas je učil, de kar od našiga blaga vbo^gim podelimo, na obrest (čimže) damo. Dobro delo nam ne bo le na tem svetu plačano, ampak je posejen dnar (kapital), kteriga naložimo za uni svet, in kteriga nam nobeden ne more odvzeti. Tamkej bomo obilno dobili, kar smo tukej na obrest naložili.

Nekaj posebniga od lete pergodbe.

Grofnja je zapovedala večerjo napraviti; ino je gospo fajmoštra k večerji povabila; tudi Marji je vkazala per večerji ostati. Kedar so molili, molitev pred jedjo je bila takrat tudi per bogatih navadna, se je Maria božje dobrote spomnila. Mislila si je namreč, kako je bila žalostna ino pobita, kedar so jo na Smerečju po dokončanim opravilu brez večerje od hiše sgnali. Kdo bi si bil tedaj mislil, de mi je na tem gradu, v sredi teh dobrih ljudi večerja perpravljena? Hvala tebi, dobrotlivi Oče v nebesih za tvojo dobroto! O Bog, odpusti mi mojo malodušnost (caglivost), ino daj mi svojo gnado, de v zaupanju na tebe nikdar ne oslabim.

Maria je sedela med gospo grofnjo, in Maliko. Branila se je pohlevno, na leta časten sedež se vsesti. Pa gospa grofnja ji perjazno reče: Ker si ti naša, ne zgublena, ampak zaveržena hči zopet najdena: se spodobi, de veselico obhajamo, per kteri prvi sedež tebi sliši.

Med večerjo so se večdel od Marijinih pergodb pogovarjali. Gospod grof je pravičniga streleca Antona per sebi imel. Leta zvesti služabnik je svoji gospodi, ne iz dolžnosti, ampak iz ljubezni per jedi stregel. Per necejšni večerji jo večdel za Mario stal, ino si je solze iz oči brisal. Po stari navadi zvestiga služabnika se je on v pogovore svoje gospode vtikoval. Zdaj je Marii rekel: Ali se še spomniš, kar sim tebi in tvojimu očetu na meji govorili? Kdor pošteno živi, se nobeniga ne boji, — kdor na Boga upa, ni brez kruha? Kar sim takrat govoril, se je spolnilo. Nič ne pogrešujemo, kakor tvojiga očeta, mojiga stariga, pošteniga perjatla. Njega manjka per večerji. Kako bi se bil Jakob veselil, viditi svojo hči, svojiga ljubčika na zemlji tako časteno! Branim se, pa vender mi vedno v glavo pride: Zakaj mu ljubi Bog ni nekoliko mescov življenje podalšal? Ako ga bi bil Bog ravno današni večer k sebi poklical, bi jez ne bil nič godernjal. Saj leto veselje bi mu bil jez pervošil.

Na to so fajmošter rekli: Anton, vi dobro skerbite za stariga perjatla, in vaša skerb je hvalevredna. Vender ne smemo mi le za časno življenje skerbeti, ino na veselje tega sveta misliti. Zakaj, časno naše življenje je nar krajši ino nar revnejši del našiga življenja. Leta svet je veža drugiga sveta; naše časno življenje je perpravlanje k boljšim, večnim življenju. Ako mi le časno življenje kakiga človeka premišlujemo, najdemo, dovolj reči, ktere se ne zjedinijo z božjo modrostjo, dobroto in pravico. Ako pa mi proti nebesam pogledamo, vidimo voliko prič, ktere nas v težavah in krivicah tega sveta potolažijo.

Eneka se je godila Jakobu in Marii. Dobri hčeri popravlja preterpleno krivico častivredna dobrota; pobožni oče Jakob je pa v ptuji deželi vmerl, v katero je svoja ljuba gospoda nedolžniga spodila. Jakob je moral svojo hči, kar mu je serce nar hujši stiskalo, v revnosti ptujim ljudem zapustiti. Ako bi ne bilo večniga življenja po smerti, bi Jakob nobeniga plačila za voljno terplenje ne dobil. Kaj takiga od Boga misliti, je pregrešno.

Gotovo nas čaka boljši življenje. So nebesa, blagor nam terpincam! so nebesa, kjer bomo plačilo dobili za voljno terplenje. V nebesih bodo pobožnemu Jakobu prenesene težave ino terplenje življenja obilnejši poverene, kakor pa Marii na svetu. V nebesih Jakob vživa čisto veselje, sladkost in zveličanje, kterimu današna krasna večerja v bliskatečim zalu permerjena je slaba senca.

Morebiti — kar jez sicer ne vem, pa moje serce mi to terdi — morebiti ima pobožni starčik, ki je svojo ljubezen do hčeri v nebasu vzel, veči delež na leti častlivi večerji, kakor mi menimo. Kedar žlahtne deležnike večerje tako ginene vidim: hočem še nekaj povedati, kar bi bil sicer obmolčal.

Neko jutro sim k pobožnim bolniku Jakobu prišel. Ako ravno je bilo njegovo zaupanje na Boga veliko; vender ni mogel skerbi zatreti, kako se bo ljubi hčeri po svoji smerti godilo. Leto jutro je bil pa Jakob grozno vesel. Smejaje mi je roko podal in rekel: Gospod fajmošter! ta sledni kamen se mi je od serca odvalil, namreč skerb za Mario. Zdej sim popolnoma potol-

lažen. Pretečeno noč sim molil, kakor nikdar poprej, in božji tolaž, neznan pokoj sim občutil v srcu. Upanje imam, de je Bog mojo molitev vslišal. Brez skerbi zdej vmerjem, in sim si zvest, de bo nedolžnost moje hčeri na dan prišla, ino de bo visekovredni grof kakor oče, in dobrotliva grofnja kakor mati za Mario skerbela. To so besede pobožniga Jakoba po tisti noči, v kateri je, kar sim necej per večerji zvedil, hud vihar staro hruško nagnil, ino skriti perstan in Marijno nedolžnost razodel. Takrat je bila vslišana molitev pobožniga Jakoba. Iz tega vidimo, de je zveličana duša pobožniga očeta pred sedežam vsigamočniga ino vsigavedejočiga Boga dalje molila in sprosila odrešenje svojiga revniga otroka, kteriga nadloge so bile grozovitne. Jakob nam je tedej per Bogu leto srečno, veselo večerjo sprosil. — Ali je pa njemu, kteriga sreča Marie nar bolj veseli, leta sreča po nesreči popolnoma neznanana? Saj mene leto upanje tolaži, de Jakob tudi na unim svetu za srečo svoje ljube hčere ve, ino de se z njo vred veseli. Vender, naj Jakob za srečo svoje hčere ve alj ne, gotova je pa, de njegova ponočna molitev kakor perjazna luč v Marijnim življenju sveti, ino nas prepriča, kako moč ima pobošna molitev. Iz tega vidimo, kako je božja previdnost leto pergodbo perпустиła in po pravici speljala.

Ne prazna nagoda, fajmošter govori dalje, ne kaka prazna nagoda nas je tukaj zbrala; ne kaka nagoda nam perpravila uro lepih nauk in svetih občutlejev. Mene ptujca je v družino pravičnih ljudi božja dobrot ino previdnost peljala, de od teh božjih lastnost vsim ljudem pričujem. Zakaj, meni je Jakob na smertni posteli per-

godbo zaupal, po kateri vsi zastopimo, kar se je zgodilo. Leta pergodba naj nas poduči, de Bog, ki je očetam in materam posebno ljubezen do otrok dal, tudi sam za vse ljudi po očetovo alj materno skerbi; ja Bog bolj za nas skerbi, kakor vmerjoči stariši za svoje otroke skerbeti zamorejo. V terdnim zaupanju, de vsigamogočni; Oče v nebesih za nas skerbi, hočemo živeti in vmreti. Leto zaupanje nam bo v težavah in smerti, katerih noben stan na zemlji ni prost, pred kterimi nas noben red, nobena krona ne varje, edina tolažba.

Tudi jez, je djala grofnja, ki je od mize vstala in fajmoštru roko podala, tudi jez terdno deržim na leto zaupanje. Vsi pričtjoči so enako terdili. Pozno je že, govori dalje grofnja, in ker mormo jutro zgodej vstati, se hočemo zdajci ločiti, in k pokoju iti. Lepe nauke, ki so nam jih fajmošter dali, hočemo pred zaspanjem premišlovati. Današni dan bolji skleniti nam ni mogoče. Vsi so se ponižno poslovali, ino z ginenim sercam se v postelo podali.

Gospoda na Smerečju.

Nasledni dan komej zarja napoči, so se že vsi v gradu sukali, ino k odhodu pripravljali, Grofnja Malika pa in ptuja gospodična ste se posebno z Mario pečale.

Dokler je Maria v Dobu živela, se je nosila po navadi hčer grajšinskih služabnikov. Z obleko pa, ktero si je Maria na Smerečju vmislila, se ni hotla ločiti od deklic na Smerečju. Torej Maria ni imela druge kakor kmetijske obleke. Ptuja gospodična, ki je bila enaki-ga života z Mario, je ji oblačil, katerih je Maria potrebovala, darila. Kedar je Maria lepo in malo ponošeno oblačilo vidila, se je branila ga vzeti in nositi.

Alj grofnja Malika reče: Kaj se boš opotavljala? Urno se obleci! Odsihmal si ti moja porjatelca in tovaršica, ino ne smeš se po kmetijsko nositi. Torej je nar bolj pametno, de se tukej preoblečeš, ino preblečena z menoj v Dob prideš.

Obedve gospodične se zdej trudite Marco ozalšati. Kedar je bila napravljena, ste jo v velki zal peljale, kjer je bil zajterk (kosilo) perpraven. Kdor je lele tri gospodične pogledal, tretje ni spoznal; vender so kmalo vsi vedili, de je Maria. Vsi so jo serčno pozdravili ino zagotovili, de se ji nova obleka dobro vleže.

Po zajterku so se na voze vsedli, in Maria je z Maliko per grofu in grofnji sedela. Grof je vkažal, memo Smerečja peljati, de bi dobre ljudi, ki so Mario ino njeniga očeta perjazno sprijeli, vidil. Po poti je grof sprašoval, kako se tem ljudem godi, in Maria mu je odkritoserčno povedala, de je njih življenje žalostno, ino de jih v starosti malo veselih ur čaka.

Na Smerečju so se vsi čudili grofovo kočijo tukej viditi. Dokler je pohištvo stalo, blezo ni nobena kočija, gotovo pa nobena tako bogatiga gospoda na Smerečju bila.

Kedar je kočija pred pohištvam ostala; je ta mlada gospodinja iz hiše pertekla, rekoč: Jez hočem žlahtnimu gospodu in gospej, in gospodičnama iz kočije pomagati. Kedar je pa gospodinja eni gospodični roko podala, je kmalo spoznala — Mario. Kaj je to za en vrag? zavpije zarobljena gospodinja, in spusti Marijno roko, kakor bi bila za kačo prijela. Zdej se gospodinja od kočije odmikuje in je kmalo bleđa, kmalo rudeča.

Ta stari gospodar je ravno vert obdeloval. Grof, grofuja in Malika so se k njemu podali, ino mu v roko segli. Hvalili so njegovo dobroto, katero je Marii in njenimu očetu skazal. Pošten mož pa odgovori: Jez bi se moral Jakobu zahvaliti, ne on meni. Z njim je blagoslov v moje pobištvo prišel. Ako bi ga bil jez vedno vbogal, bi se mi zdej boljši godilo. Po njegovi smerti me nič ne veseli, razun tega verta. On mi je svetoval, si obderžati leta vertec, on me je učil, vert obdelovati. Tukej zdej delam, ker mi je drevo pretežko, ino med zeliši in cvetlicami išem veselje, kteriga v hiši ne najdem.

Maria je pa staro gospodinjo v jispici obiskala, je jo za roko iz jispe na vert peljala, ino ji pergovarjala se ne bati. Ta stara gospodinja ni z nobeno žlahtno gospodo dosihmal govorila. Počasno in plašno se je bližala. Grof in grofuja sta jo zavolj njene dobrotnosti hvalila ino čstila.

Dobra človeka sta se velike hvale sramovala ino sta od veselja jokala. Ali ti nisim rekel, Maria! se starček oglasi, de se ti bode dobro godilo, ki si svojimu očetu lepo stregla. Zdej se moje prerokovanje spolnuje. — Ta stara gospodinja se šcasama poserči, Marijno janko pogleduje in ošlatuje imo pravi: Tvoj oče je vender pravo terdil: Ki cvetlice oblači, bo tudi za tebe skerbel.

Ta mlada gospodinja je od daleč stala in si mislila: Kaj vender človek na svetu doživi! Vmazana beraška deklina je postala gospodična. Kdobi si bil včerej to mislil? Zdej se ne smem z njo meriti; vem pa vender, kdo v pisani janki teči, ino de ta gospodična je snoči v moji

hiši cunje povezala, ino čez goro se plazila beračit po deželi.

Grof ni slišal gerdiga govorjenja mlade gospodinje; pa si vender nič dobriga ni mislil od nje, kedar je v nje špotlivi obraz pogledal. Ta je nečimerna zetinja, de djal grof, ino je nekekrat po vertu semtertje šel.

Puslušajte me, pošteni oče! je rekel grof starimu gespodarju, jez vam hočem nekej povedati. Pohišstvo v Dobu, ktero je Marijni oče obdeloval, sim jez Marii daril. Vender Maria še ne bo gospodarstva nastopila. Ali nočete z Mario iti? Gotovo vam bo v Dobu dopadlo, in Maria ne bo nobene najemšine od vas terjala. V Dobu bote zeliša in cvetlice redili, se jih veselili, in bote na stare dni mir in pokoj imeli v perjaznim pohištvu.

Grofnja, Malika in Maria so starčiku prigovorjale, grofa vbogati. Blezo bi ne bilo potreba tema starima veliko prigovarjati; rada sta šla iz Smerečja, kakor bi bila iz pekla rešena.

Zdej pride ta mladi gospodar iz polja. Radoveden je bil, kaj se per hiši godi, ker kočija z štirmi konjmi na dvorišu stoji. Kedar je zvedil, de grof očeta in mater z seboj vabi, je kmalo v to pervolil, ako mu je ravno težko djalo se od starišov ločitti. Vedno ga je serce bolelo, gledati, kako svoja žena te stare terpinči. Upal je, de se jima bo boljši v Dobu godilo, kakor dozdej na Smerečju.

Zetinja je pa, kakor pravijo, z obema rokama te stare od hiše porivala. Sladkati se je začela rekoč: To je neizrečena dobrota milostliviga grofa. Neotesano bi bilo zavreči take dobrote. Mi vsi bi se milostlivimu grofu zamerili, in žlahtna gospa bi si lahko mislili, de

smo mi gladki kakor dobova skorja. Resnižno, enaka sreča še ni moje hiše zadela!

Me veseli, je rekel njeni mož, de to zapopadeš. Vedno sim ti govoril, de je treba pomagati poštenim revežam, in de tako djanje pernese hiši srečo in blagoslov. Ti pa mi nisi nič verjela. Vender tudi moja enkrat velja.

Gospodinja je rudeča postala, kakor bi jo bil z kervjo polil. Alj ni si upala jezo stresti pred tujo gospodo. Pa pogledala je moža, de se je zdajci začel tresti pred njo.

Grof je obljubil po te stare poslati, kedar bo njuno pohištvo perpravleno; potlej se je z svojo družino na voz vsedel, in naprej peljal.

Kaj se je na Smerečju perpetilo.

Zlahtni grof so bili mož bešeda. Že tisto jesen je prišla kočija na Smerečje po te stare. Sin je grozno jokal, kedar se je moral ločiti od starišov; zetinja pa, ki je dne in ure štela, kdej bojo odrinili, se je močno veselila, se znebiti teh starih. Leto veselje je pa kratko terpelo in na koncu grenkovalo. Kočjaž je zetinji list podal, v katerim je bilo pisano, de ona mora tASTU in taši v dnarjih vsake kvatre plačati, kar jima je v živž spogojeniga. Ako ne bo teh dnarjev per gosposki na tanjko odrajtala, bo pa eksekucijo (žolnirja) na dom dobila. Leta list je mlado gospodinjo grozno razkačil. Klela in norela je. Zdej smo zpod strehe pod kap prišlil je gospodinja kričala; ako bi bila tukej ostala, polovico potroškov nam bi bila manj napravila. — Sinje

bil pa vesel, ki je perložnost dobil svojim starišam kaj dobriga storiti, brezde bi ga bila žena kregala. Vender tega veselja ni očitno kazali.

Ta stara sta se nasledno jutro v kočijo vsedla ino sta iz Smerečja odrinila. Sin jima je srečno pot glasno vošil, zetinja ju je pa skrivaj rotila. Hudo babo je pa enaka zadela, kakoršina voherne ino nevošlive večdel zadene. Svoj denar je nekimu kupcu posodila, ki ji je deset goldinarjev od sto na vsako leto obljubil. Obrest (čimž) je na koncu leta h kapitalu perložila, ino obrest od obresta dobila. Gospodinja se je z dnarjem bahala, ino je vedno možu pripovedvala, koliko dnarjev bode čez deset, koliko čez dvajset let imela. Alj gospodinja je račun (rajtingo) brez kerčmarja (birta) narjala. Kupec je neko fabriko zidal, ktera mu je veliko iz mošne, pa nič v mošuo nesla. Kupca so na kant djali. Ta novica je kakor strela gospodinja zadela. Odsihmal ona ni vesele in pokojne ure imela. Podnevi je po cestah letala, in zdej k dohtarju, zdej k gosposki sopela; ponoči je vedno tuhtala in svojo nesrečo premišlovala. Od skerbi ni skorej nič spala. Pravda gre h koncu in gospodinja dobi kakih sto goldinarjev, namesto deset jezarov (tavžent). Zdej je hotla obupati; življenje se ji je studilo, in vmreti je želela. Neprenehavne skerbi so jo tako oslabile, de je hudo bolezen dobila. Mož ji je hotel zdravnika perpeljati iz bližniga mestica, pa ona ga ni hotla. Zdravnik Jakobu ni mogel pomagati, je djala gospodinja, tudi meni ne bo pomega. Rabeljl (frajman) na Bukovju se boljši zastopi na bolezn. Po njega mi pojdi! Tako le govori vohernija. Mislila si je, de bo rabelj kaka dva goldinarja manj terjal kakor pa zdrav-

nik. Ta bart je pa možova veljala. Zdravnika, ne rabeljna ji je perpeljal. Zdravnik je svetoval zdravil, ki jih je gospodar iz mestica pernesel. Pa samoglavna gospodinja jih še pokusila ni; ampak skozi okno jih je zagnala, ino je skrivej po rabeljna poslala. Kaplice, ki jih ji je rabelj dajal, so merzlico zaterle, pa sušico zbudile.

Gospod fajmošter iz Jelšovja so bolno gospodinjo obiskali, ino ji serčno prigovarjali, naj bi se poboljšala, svoje serce od posvetnih reči odtergala ino k Bogu obrnila. Alj te besede so gošpodinjo razdražile. Debelo je gledala fajmoštra in rekla: Ne vem, kaj fajmošter z svojo pridigo menijo. H kupcu, ki nas je za naše krajcerje ociganil, bi smeli tako govoriti. Temu bi se bila pridiga perlegla. Jez pa sim prav, kakoršina sim. Dokler sim hoditi mogla, nisim nikdar božje službe ob nedelah zamudila. Tudi doma sim zvesto svoje molitve opravila. Vse svoje dni sim pridno delala ino se zapravljanja varvala. V nar lepši ženski čednosti, v gospodinstvu, sim bila v izgled vsim ženam. Nobe den me ne more kaj slabiga tožiti. Nebeden berač, ki je prišel pred mojo hišo, ne more reči, de mu nisim nič dala. Rada bi vedela, kako se more lepši živeti! Mislila sim zmirej, de me gospod fajmošter za kako pobožno in pošteno ženo derže.

Iz tega je fajmošter vidil, de bo treba ojestrejši z gospodinjo govoriti ino k pobolšanju jo svariti. Na tanjko in očitno ji je razložil, de ona denar čez vse ljubi; ino de to, kar ona hranlivost imenuje je voher-nija, tedej ostuden greh, ne slavna čednost. Pokazal ji je, de jeza, ktera je per njej doma med gerde grehe

sliši; de ji krotkosti in poterpežljivosti, ki so lepe in potrebne čednosti, clo manjka. Spomnil je jo, de je ona iz skoposti ino togote svojimu možu veliko žalostnih ur napravila; de je ona siroto Mario od hiše spodila; tudi tasta in tašo, ktere bi imela čestiti in ljubiti, kakor svoje stariše, je ona od hiši odrinila. Podučil je jo, de ona ni spolnila veliko zapoved ako je kosec kruha, alj pest moke kakimu vbožicu skoz okno pomolila, de bi se ga zuebila; ampak, de je zamudila svojo dolžnost, ki ni nikdar mernika žita, ako ravno ga ima v obilnosti, tistim revnim podelila, ki se sramujejo beračovati, ino ki so pomoči nar potrebnejši. Očital ji je, de so njene darila za pogorelce ino nesrečne vselej nar pičlejši bile; de je ona po svoji vohernii veliko premoženje, z katerim bi bila mnogim revežam lahko pomegala, zapravila in sebi življenje perkrajšala, de ona zoper nar vekši božjo zapoved, ki vkaže Boga in bližniga ljubiti, greši; de njeno obiskanje božje službe, ako je ravno velika dolžnost vsakiga kristjana, nič ne zda, ker je ne poboljša, de njena molitev, ki pride iz merzliga serca, Bogu ne dopade. —

Fajmoštru dalje govoriti ni perпустиła. Jokati in tuliti je začela: Ali nisim jez nar nesrečnejši na zemlji? Nobeden človek me ne more terpeti. Vender si nisim mislila, de me tudi moj fajmošter tako sovražijo. Saj mu nisim nič storila, kar bi ga bilo sililo se od mene odverniti ino me k grešnicam perdružovati.

Žalostni fajmošter je klobuk in palico vzel ino iz jispe šel. Teško je, si je fajmošter mislil, de človek, kteriga serce na posvetnim visi, kaj nebeškiga čuti in želi! Daleč je od božjiga kralstva, od očitne pobož-

nosti in prave čednosti. Ako kake naučene besede požlabra, meni Bogu zadovoliti; in ako kake drobtine plesnivega kruha beračam verže, misli vse dolžnosti do bližniga spolniti. Pa njegovo serce plava v grehah, ino sam sebe toliko oslepi, de svoje pregrehe čednosti imenuje.

Kedar je fajmošter memo verta šel, ino noter pogledal, je djal: Sami sebe goljufajo, ki menijo, de k srečnim živlenju drugiga ni potreba, kakor kupa dnarja. Bogata gospodinja per vsim svojim dnarju in blagu le ene srečne ure ni imela; vboga Maria pa jih je stotero med cvetlici tega verta vživala.

Gospodinje bolezen je bila huda. Cele noči je gospodinja kašlala, ino v posteli brez spanja sedela. Iz skopije si ni pervolila škedelico goveje juhe alj kuhane rožičove vode, ki bi ji bila kašel polajšala. Brez tolažbe je terpela, brez poterpožljivosti ino vdanja v božjo voljo je po pomoči zdihovala. Na vse sorte se je fajmošter trudil, gospodinja k spoznanju svojih grehov in k pokori obrniti. Sledne dni življenja je bila mehkeji ino kazala je grevingo zavolj zvojih grehov. Pa težko je na smertni posteli popraviti, kar si v nekih letih popačil. Vender Bog je milostliv ino odpusti tistimu, kteriga vredniga najde odpušanja. Zatorej ne smemo nobeniga obsoditi. — Vmerla je gospodinja v svojih mladih letih. Skopija, vohernia, jeza, nevošljivost ino druge nepake so ji v jamo pomagale: Njeni izgled nas očitno uči, de lepote života, srebro in zlato ne osrečijo človeka ampak ga velikokrat v nesrečo zavlečejo.

Nova žalost.

Po zimi je grof z svojimi v poglavituim mestu živel, pa tudi Maria je per grofovi družčini bila. Neko jutro pride star duhoven v grofovo poslopje, po Marii praša in pravi, de ji mora kaj potrebniga povedati. K Marii privedši ji razodene, de neka, na smert bolna deklica želi z njo govoriti, ktera dokler ni z Mario govorila, ne more mirno vmreči. Kdo de je, bode sama Marii povedala. Leto povablenje Marii ni dopadlo; grofnjo je prašala, kaj hoče storiti. Grofnja je duhovniga poznala ino vedela, de je bogaboječi mož, torej je Marii vkazala, de najle gre. Tudi ta star Anton je šel z njo, kar je duhovninu po volji bilo.

Daleč so šli, noter na konc mesta. V nekih vozkih ulicah so pred vmazano hišo ostali. Po temnih stopalich (štengah) so na kviško lezli. Stopalice so bile slabe in polemlene, in Maria se bi bila od strahu vernila, ako bi ji ne bil duhoven poti kazal. Pred vratami, skoz ktere je veter piskal, je duhoven obstal in Mario prosil, skoz vrata stopiti. Vender še poterpite, Maria! je djal duhoven, in dajte mi svojo rutico. — Na to ji je duhoven kake kaplje melisovca kanil in rekel: Tega bo te potrebovali. Zdej le pojte!

Maria pride v podstrehje, ki jispi ni bilo podobno. Neka majhina luknja z cunjami zamašena je bila namesto okna. Na smerdlivi slami je ložal bolnik, zraven te postele je stal polomlen stol, na katerim je v neki čepini voda stala. Strašno prebivaljše za bolnika brez vse postrežbe! Strašnejši pa je bila bolena reva. Maria je menila samo smert viditi, ki se gible, z puhlim glasam

govori, in suho roko Marii podaja. Tresla se je Maria, ko šiba. Maria je zvedela, de bolnik v strašni podobnosti je — Nanica. Tista Nanica je na smertni posteli ležala, ki je nekde v Dobu cvetela ko roža.

Nesrečna Nanica je od duhovniga zvedela, de Maria per grofni v mestu prebiva. Torej je po njo poslale jo za odpušanje prosit zavolj perstana. Ime je pa Nanica zamolčala, ki se je bala, de bi Maria ne šla k njej, ako bi vedla, de k Nanici gre.

Maria je glasno jokala ino je Nanico zagotovila, de je že zdavnej vse pozabila in odpustila; ino de svoje serce nič ne čuti, kakor vsmilenje. V známne resniga odpušanja je hotla Maria Nanico objeti ino poljubiti. Alj duhoven je Marii to storiti branil rekoč: Ta bolezen je strupna, varite se je naleziti! — Kakšina bolezen ja ta? vpraša nedolžna Maria. Duhoven je pa na tla gledal in molčal. Alj Nanica je duhovniga prosila, odkritoserčno povedati, po kaki poti je Nanica v nesrečo zabredla, de bi njena nesreča druge svarila.

Duhoven je Mario žalostno pogledal ino rekel: Ljuba deklica! leta bolezen nasleduje nečisto življenje in gerd grehe. Tako strašno popači nečistot človeka lepo postavo. Smerdliva smert je konc nečistiga življenja. Ljuba deklica! ti si mlada. Nekteri ti bojo rekli, de si lepa. Kvaute boš včasi slišala, boš slišala se smejati. nečistimu grehu in ga zagovarjati. Slabih izgledov boš mnogo vidila po svetu. Zapeljivic bo tebi, kakor strupna kača, na pete bil. Nikdar ne pozabi, kar tukej vidiš in slišiš! Sama vidiš, kamo greh človeka pogrezne. Naj bi jez vse deklice tega mesta mogel sem perpeljati ino jih podučiti, kakšin je sad nečistoti!

Naj bi jez tistim hudobnežam, ki so nekdej nedolžni, Nanici perjaznost, ljubezen, bogastvo, veselje obetali in tako njeno dušo in telo prestrašno zaterli, mogel pokazati podobo gnile deklice! So ljudje, ki nas duhovne nevošlive sleparje imenujejo, ki pridigovamo se veselja ogibati; alj veselje, katero enak konec vzame, ne morem veselje imenovati. Gorje pa tistim, kateri hvali nečimerno veselje, de bi nedolžno deklico zasačil (vjel)!

Že poprej se je Nanica, kedar koli je z svojo grofnju v mestu bila, skrivno z malopridnimi možaki družila. Kedar so jo pa iz Doba spodili, je šla Nanica na ravnost v mesto, in se je popolnoma nečistemu življenju vdala. Od konca je v sladki veselici živela, si je za denarje, ki jih je po nečistosti zaslužila, drage obleke vmislila; pa z dnarjem vred je Nanica tudi gerdo bolezen dobila. Vse obleke je v boleznii za deseti del denarja, kteriga je za nje dala, prodala, in potlej je v revšini, kakoršina sama vidiš ječala. Proprejšni perlizvavci, in tako imenovani perjatti so jo zapustili, ino si morebiti drugo išejo, jo v enako nesrečo spraviti.

Jojmene! stoka Nanica, jez sim velika grešnica, in sama sim si naključila to nadlogo. Na Boga nisim več mislila, dobre nauke sim zaničovalja, svoje vesti nisim poslušala; le lepšanje, perlizovanje in veselje sim ljubila: to je bil začetik moje nesreče, po kterim sim dotod prišla. — Oh, je Nanica dalje ječala, de bi le na unim svetu veči reve mene ne čakale! Vender, ki ste mi vi, Maria! katero sim hudo razžalila, odpustili, tudi upam, de mi bo milostlivi Bog odpustil.

Vsa pobita gre Maria domu. Zavolj strahu, gausobe, vsmilenja ni mogla jesti poldne. Gerdo opodobo je vedno pred očmi in puhel glas vedno v ušesih imela. Sama per sebi je djala: Leta strašna podoba je bila enkrat — Nanica, lepa Nanica! Lete besede je Maria velikokrat na dan zrekla. Spomnila se je svojiga jablončka, kateriga je slana posmodila. Kar ji je njeni oče tistokrat, in pozneji na svoji smertni posteli govoril, je zdej njeno serce čutilo. Zopet je Bogu in svoji sreči obljubila, sveto, čisto in pošteno živeti.

Maria je grofnjo za Nanico proprosila. Grofnja ji je zdavnika, piče, platna in kar je Nanica potrebovala, poslala. Nanica je še strašne bolečine terpela, živa gniti začela in tako smerdela, de nobeden ni mogel per nje ostati. Vmerla je v 23. letu svoje starosti.

Novo veselje.

Spomlad, kedar je že vse poganjala in cvetelo, se je grof z svojo gospo in hčerjo v Dob podal. Tudi Maria je šla z njimi, in se je po navadi z Maliko peljala. Kedar so se na večer Dobu bližali, in kedar je Maria cerkovni zvonik, grofovi grad in rojstno hišo v žarjih zahodniga sonca zagledala, ni mogla solz zatreti. Kedar sim jez, pravi Maria, Dob zapustila, gotovo nisim mislila kdej nazaj priti. Kako modro Bog vse vladari! in kako dobrotliv je on!

Kedar se grefova kočija pred grad perpelja, so že vsi uradniki (beamtarji) in služabniki pred vratmi čakali, svojo gospodo pozdravit. Tudi Mario so vsi serčno pozdravili, se veselili jo viditi, ino so jo srečno klicali, ker

je njena nedolžnost očitna. Župan pa je jo po očetevo za roko prijel, je jo vpričo vsih za odpušanje prosil, se je grofu in grofju posebno zahvalil, ki so krivico žlahtnoserčno popravili, ino je obljubil dolg, ki ga je per Marii naredil, sčasama poplačati.

Nasledni dan je Maria z godej vstala. Veselje in spomladansko souce, ki je v njeno okno svetilo, je jo z godej zbudilo. Hitela je proti rojstni hiši, in znanim vertu. Po poti jo srečajo veseli ljudje. Nekteri, ki jim otrokam je Maria cvetlic darila, so tako odrasli, de jih je Maria komej spoznala. Na vertu sta ji stari gospodar iz Smerečja, ino njegova žena naproti prišla. Serčno sta jo pozdravila, ino sta ji perpovedvala, kako dovoljno in veselo živeta.

Gospodar je Marii rekel: Nekdej ste bili vi brez stanišča ino mi smo vas pod streho vzeli; zdej pa so nas iz naše hiše porinili, ino vi nam prijazno prebivaljše daste!

Gotovo je dobro, je gospodinja djala, drugim prijazniga in postrežniga se skazati. Kdo ve, kdej njih pomoči potrebuje? Mi pa, je rekel gospodar, takrat nismo tega mislili, in tudi zavolj plačila vas nismo takrat sprejeli. Vender je resnična bešeda: Bodi milostliv in bodeš milost dosegel.

Maria je v jispo stopila. Kedar je kraj, na kterim je svoj oče navadno sedel, zagledala, so ji solze v oči stopile. Potlej je ona vert ogledovala. Vsako drevo, kteriga je njeni oce vsadil, je Maria, kakor stariga znanca serčno pozdravila. Per jablončku, ki je ravno nar lepši cvetel, se je dalje zaderžovala. Kako kratko vender, si je Maria mislila, je človeško življenje!

Na enkrat iz zemlje zginе, in drevesa in germi dalje žive, kakor on.

Maria se je v lopo (huto), v kateri je z svojim očetani kake vesele ure vživala, žalostna vsedla. Krog sebe po vertu gleda, kateriga je oče v potu svojiga obličja oskerboval ino zdi se ji, viditi očeta, ki po vertu hodi, ino zdej tukej, zdej tamkej postoji. V spomin rajnikiga očeta je Maria neke solze točila; pa so bile solze tolaža in miru, ker se je Maria spomnila, de oče v lepšim vertu živi, in žanje, kar je na zemlji sijal.

Vsako spomlad je Maria na Dob prišla, ino je tukej z svojo prijateljco Maliko neke tedne veselo preživela. Vsi Dobčani so jo častili in ljubili. Neko jutro ste Malika in Maria per mizici sedele, ino si perzadevale neko obleko zšiti. Župan pride v jispo, in ako ravno je bil delovnik, je imel vendar župan nar lepši praznično suknjo, lepo poglajene lase, ino slovesen obraz. Malika in Maria se pogledate, kaj to pomeni. Župan je prvič Maliko ponižno pozdravil, ino rekel, de ima nekaj važniga devici Marii sporočiti.

Moj sin Friderik, je župan k Marii govoril, mi je po milosti našiga gospoda grofa v službi perdružen, ino bo po moji smerti moj nastopnik. Leta moj sin mi je včerej razodel, de želi Mario zavolj njene pobožnosti, pohlevnosti ino drugih lepih lastnost v zakon vzeti. Poprej pa, kakor je on Marii svojo misel razodel, je mene svojiga očeta za dovolenje prašal in prosil. To [dovolenje sim mu jez z veselim srcem dal, ino tudi obljubil, za svojiga ljubiga sina snubiti, in Mario prositi, de

bi ga ne zaverгла. Leta zakon med mojim sinam in Mario, govori župan na dalje, je tudi za tega voljo po mojim sercu, ker mi da perložnost krivice, katero sim jez Marii storil, in katero sim že velikokrat obžaloval, nekoliko popraviti. Upam, de Maria ne bo mojiga sina studila, še manj pa njega zavolj krivice, ki sim ji jo jez iz nevednosti ino iz velike perzadetve tatvino zatretil, storil, zaverгла ino žalostila. — Župan je obmolčal ino na Marijni odgovor čakal.

Lete besede so Marii tesnobo napravile in ona ni vedla kaj odgovoriti. Kri je jo sprehajala, ino ji v lice tišala. Županovi sin je bil berhek mladenč; po vsih šolah so ga njegovi učeniki hvalili. V visokih šolah in v skušni per deželskim vladarju si je on mnogo učenost nabral. Njegovo zaderžanje je bilo brez madeža, njegovo serce prav dobro, njegova tovaršija je bila prebrisana in ljubezuiva, njegova postava fletna. Dokler je Maria z grofnjo v Dobu stanovala, je jo županov Friderik nekekrat na vertu vidil, ino z njo govoril. Per vsaki perložnosti ji je on posebno spoštovanje ino cast skazal. Tudi se je Marii zdelo, de jo rad ima; mislila si je tudi, de bi z njim lahko srečna živela. Pa enake misli si je Maria iz glave zbijala; ponižna je bila in menila, de kaj takiga želet. bi bilo za njo preveč. Varovala se je tedej nagnenja, katero se po nje pameti bi ne moglo spolniti; in katero nikamor ne pelja, kakor k nepokoju. Odsihmal se je Maria Fridrika ogibila, ino ni več z njim na vertu govorila. — Snubenje ji je tedej po volji bilo, pa vender si zdej ni upala tega zreči. Po deviški sramožlivosti ino z rudečmi licami je djala, de si nikdar ni bila zvesta tega častliviga snubenja, de prosi časa

si premišlovati, de se mora poprej z grofam in grofnjo, ki so zdej njeni stariši, pogovoriti.

Odgovor je vmetnimu županu dopadil, perporočil: se je mladi grofnji in se veselo odpravil. Ni dvomil, de bi leta zakon grofu in grofnji ne dopadel. Na ravnost je župan k njima šel, ino obedva sta bila tega vesela.

Grof mu je rekel: Moj ljubi župan, prav veselo novico ste nam povedali. Dostikrat sim že z svojo ženo govoril, de berhek Friderik ino ljubezniva Maria sta eden za drugiga stvarjena. Pa varoval sim se, kaj takiga zreči. Bal sim se, de bi vam moje želje ne bile zapoved. Zakaj per ženitvi nam je sleherno persilenje, kakoršino si bodi, v sercu zoperno. Dobro se nam pa zdi, de se naše želje brez vsiga našiga truda spolnijo.

Grofnja je pa djala: Bog vam daj srečo, gospod župan! vi dobité z Mario vse hvale vredno zetino, vaš sin pa vse hvale vredno ženo. Maria je v šoli terplenja zrasla in leta šola je nar koristnejši. Robi, ki jih tudi serce nar boljšiga človeka ima, se v terpljenju nar lepši ogladije. Maria je resnično ponižna. Nikdar je perlizavci niso popačili. Pohlevnejši deklice ne poznam, kakor je Maria. Ona je tiha, dobrohotna, ino, kar nar več velja, v sercu pobožna. Od mladih let se je truda navadila, ino ker je vse domače in kmetijske dela sama oskerbela, dobro zastopi pohištvo vižati. Kar gladko zaderžanje in lično življenje zadene, se ga je v velikim mestu navidila brez napak mestniga življenja. Nedolžnost ino ličnost ste v nje lepo združene. Po pravici je ona izgled vsim deklicam in vaš sin bo z njo prav srečno živel.

Zdej je grofnja začela vse k ženitvi perpravljati. Jez si bom, je grofnja rekla, vse perzadela, slavno ženitvo napraviti. Obilno svatovšino bom v gradu imeli, ino za navestno obleko bom jez sama skerbela. Glejte, glejte, govori grofnja dalje, zdej bo ženinski perstan Marii prav peršel! Kdo bi si bil kaj takiga mislil? Z dovolenjem domačiga fajmoštra bomo Jelšovskiga povabili, ki bo Mario poročil, Tega se bo nevesta posebno veselila in tudi brumni fajmošter, ki je Mario v terplenju žalostno gledal, se bo veselil, njeno srečo viditi.

Ženitvanski dan je bil nar slovetnejši od vsih, ki so jih Dobčani doživeli. Ob oznaneni uri se je vsa grofova družina v cerkev podala, kjer se je od ljudi že vse terlo. Kdor ni moral doma ostati, je gotovo k poroki prišel. Silno čudno se je ljudem zdelo, de je sirota, ki je nekde v ječi in železju ječala, h taki česti povzdignena.

Malika po deviško olepšana je spremila svojo prijateljco v cerkev. Ni se bala ognusiti svojiga stanu, ne zgubiti svoje česti, ako je družica vbogi nevesti. V resnici je Malika za tega voljo ljudem bolj dopadla, ino vsak je jo hvalil zavolj njene perljudnosti ino ponižnosti.

Pred altarjem je Maria zraven svojiga ženina pobožno stala. Na glavi je imela venic iz belih in rudečih rož spleten. Njeno ženitvansko oblačilo je bilo vijolnato; njeni obraz se lepši kakor rože; njene oči so bile pohlevno v tla vbernene. — Njeni ženin je bil berhek mladenc visoke postave in modriga obraza. Vsi ljudje so na nevesto in ženina gledali.

Ne daleč od ženina ino neveste je strelc Anton na strani altarja stal. Kedar je Anton lepo nevesto

lil, se je on strašne Nanične podobe na smertni steli spomnil. Bog, si je Anton mislil, ako bi vse klice, ki zdej Mario gledajo, Nanico bile vidile! Gotovo bi zapopadle, kam so razni poti, po katerih ste te hodile, peljali.

Pred poroko so Jelšovski fajmošter zbrane kristjan prav lepo nagovorili. Od konca so navkapolno živje neveste ino njeniga očeta ob kratkim razložili. Tlej so fajmošter veličestili božjo previdnost, ki nas di po terplenju vodi, nas skoz terpenje greha varnas v pobožnosti, upanju, ponižnosti in poterpežosti vadi, ino na veselje, ktero nas v nebesih ča, perpravlja. Tako nas Bog v posvetuim terplenju nebesa zredi, ino nas večniga zveličanje vredne deležne stori. Gospod fajmošter so stariše opiminjali je otroke lepo zrediti, jih božjiga strahu, ljubezni obrim, in gnušenja greha vaditi; dobra zreja otrok je lepši verbsina, ki jo morejo otrokam zapustiti. Tudi idim poslušaveam so fajmošter perporočili pebožno eti, stariše spoštovati, nedolžnost, leto nar lepši tlico mladosti hraniti, božje zapovedi zvesto spolniti, te so kazalo na razpotju, po katerim se mormo rav-i, ako hočemo srečo in zveličanje doseči.

Svatovšina, ktera je bila perpavlena v velikim grajskim zalu, je bila slovitna. Na sredi mize, kjer je er sreberni napostavik stal, se je jerbasček vidil, ktera so se vsi svatje veselili. Malika ga je skrivej z etlicami napolnila ino na mizo postavila.

Hvale vredna, ljubezni polna misel je, pravi Jelovski fajmošter, svatovšino z letim jerbasčkam lepšati, ak jerbasček, z cveticami napolnen, ki na misli lepši

stoji, kakor zlato in srebro, nam serca zveseli. Kaj lepšiga, kakor so cvetlice, ni na zemlji. Leta brumno serce zbudijo in k Bogu povzdignejo. Tak jerbasček nas spomni božje vsegamogočnosti, modrosti in dobrote: zakaj Bog da sleherni cvetlici podobo, barvo in dišavo, ino jo lepši obleče, kakor se nar bogatejši kralj more obleči.

Leta jerbasček nam je pa posebno znamenje božje previdnosti. Tega jerbasčka se je Bog poslužil, nevestno srečo čudno obračati, ino nam denašno veselico napraviti. On, čigar dobroto mi v rudečkasti roži, v belim limbarju, v višnevi vijolci častimo, se nam še bolj dobrotliv in ljubezniv v našim življenju skaže. Kaka majhina reč mu služi, nadlog varvati, in terplenja rešiti; nas od greha odverniti ino k debrim spodbosti. Bog kako majhino pergodbo k vlažnim koncu pelja, nasprotne reči k enakim namenu vlada in v življenju vsakiga človeka, kar bomo še le po smerti razumeli, svojo vsegamogočnost, modrost in dobroto očitno pokaže.

Upam, de bo nevesta leta jerbasček zvesto hranila, in vedno z hvaležnim sercam proti Bogu ogledovala. Naj ji domači godovi dostikrat perležnost dado, jerbasček z cveticami napolniti, ino čez petdeset let zopet per svatovšini namizo postaviti!

Kamen na Jakobovim grobu.

Kamen, kteriga je Malika per Jakobovim grobu Marii obljubila, je bil obdelan. Iz beliga marmorja je bil napravljen in z pozlačenim nadpisam olepšan. V nadpisu si bral ime, stan, starost vertnarja in košarja;

zraven tega lepe besede Jezusa, ki zaslužijo v zlatih čerkah zarisane biti. „Jez sim od smerti vstajenje ino življenje. Kdor na mene verje bo živel, ako je ravno vmerl.“ Pod napisam je bil jerbasček, po katerim je Bog Mario na grobu očeta rešil, povmetalsko iz kamna zrezan. Kamenar je zrezal jerbasček po podobi, ktero je Malika po Marijni z cvetlicami napolnenim jerbasčkam zrisala. Pod jerbasčkam na kamnu so bile nasledne besede sv. pisma: *Človeška čast je enaka cvetlicam travnika, ki kmalo odcvetejo; gospodova beseda pa ostane na vekomej.* Na kamnu je stal lepo pozlačen križ.

Kedar je Jelšovski fajmošter kamen vidil, se ga je grozno razveselil, ino ga je na Jakobov grob postaviti vkažal. Pod temnimi smerekovimi vejami je kamen stal; rožne mladike, in poleti cveteče rože so beli kamen močno lepšale. Leta kamen jo bil nar gorši kinč Jelšovskiga pokopališa, ino nar veči imenitnost vasi. Vse ptuje ljudi, ki so fajmoštra obiskali, je on k letim kamnu paljal. Ako je kdo ptujcov opominil, de je gmetna misil možu, ki je bil vertnar in košar, z cvetlicami napolnen jerbasček v nadgroben kamen zrezati: je koj fajmošter odgovoril, de to mi le gmetna misil, ampak še kaj več. Jerbasček nekaj slovezniga pomeni, in kmetje ga po pravici znamuje lepe pergodbe imenujejo. Pa tem je fajmošter pazlivim ptujcam pergodbo jerbasčka razložil, in mnogi so grob brumniga moža zapustili z ginenim sercam in dobrimi sklepi.

Bog daj, de bi vsi braveci leto pergodbo z enakim sercam brali, in z pobožnimi sklepilete bukve zaperli!

K a z a l o .

	Stran
Jakob in Maria, njegova hči	3
Maria v grofovskim gradu.. . . .	8
Vkraden perstan	11
Maria v ječi	17
Maria pred sodnikam	21
Oče Jakob per Marii v ječi	24
Sodba in kazen	28
Perjatelj v potrebi	31
Jakobovo in Marijno popotvanje	33
Jakob in Maria na Smerečju veselo živeta	39
Jakob zboli	47
Jakob vmerje	50
Marijno novo terplenje	56
Maria od hiše sunena	64
Pomoč iz nebes	64
Kdo je Maliko sem perpeljal.	66
Najden perstan	70
Kako pravični krivico popravijo	75
Nekej posebniga od leta pergodbe	79
Gospoda na Smerečju	81
Kaj se je na Smerečju perpetilo	81
Novo žalost	84
Nova veselje	89
Kamen na Jakobovim grobu	102

u
3
8
11
17
21
24
28
31
33
33
47
50
50
64
64
66
70
75
79
8
8
9 94
39
10

